

ፈርአን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብሩ በኢትዮጵያ

ታደሰ እሱባለው¹

አኅፅሮተ ጽሑፍ

ይህ ጥናት የሚያተኩረው ነቢዩ ሙሴ እስራኤላውያንን ከግብጽ ባርነት ነጻ ለማውጣት ያደረገውን እንቅስቃሴና ከፈርአን ጋር ያደረገውን ግብግብና ድል ለማድረግ የተጠቀመበትን ስልት ተመርኩዞ በግዕዝ የተዘጋጀውን የጸሎት መጽሐፍ መሠረት አድርጎ ነው። የጥናቱ ዓላማ በኢትዮጵያ ውስጥ ራስን ከጠላት ለመከላከል “መግረፊ ፀር” በሚል ርዕስ በባህላዊ መንገድ ተዘጋጅቶ ጥቅም ላይ የዋለውን መጽሐፍ ከግዕዝ ወደ አማርኛ መተርጎምና ይዘቱን መተንተን ነው። በመጽሐፉ ውስጥ በሙሴና በፈርአን መካከል የተደረገውን ያቃላት ጦርነት መተንተን፣ በኢትዮጵያ ውስጥም የዚህ ባህላዊ ጸሎት(ማጅክ) ትግበራ ምን እንደሚመስል ማሳየት ነው። የጸሎት መጽሐፉ በቀኖና ከሚታወቁት ከአምስቱ የሙሴ መጻሕፍት ውጭ ይኹን እንጅ በውስጡ ያካተታቸው ማጅካዊ ይዘቶች ሙሴ ካደረጋቸው ተአምራቶች ጋር ተመሳሳይነት ያላቸው ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሰፈረው የሙሴ ታሪክ እንደሚናገረው ሙሴ እስራኤላውያንን ከግብጽ ሲያወጣ ሲልና ካወጣቸውም በኋላ በበረካ ሲዞር አሰደናቂ ተአምራትን ማሳየት ችሏል። በትሩን እባብ አድርጓል፤ በያዘው በትር ባሕሩን ከፍሎ እስራኤላውያንን አሻግሯል፤ ፈርአንን ከነሠራዊቱ እንዲሰጥም አድርጓል። ከተሻገረ በኋላም መራራውን ውኃ በበትሩ መትቶ መራራነቱ እንዲጠፋ አድርጓል። ውኃ ከዐለት አፍልቆ ሲጮኹበት የነበሩ እስራኤላውያንን አፍ ማስያዝ ችሏል። እነዚህ ኹሉ በፈጣሪው ትእዛዝና በእሱ ፈጻሚነት የተከናወኑ መኾናቸውን በዚህ የጸሎት መጽሐፍ ተገልጾ ይገኛል። ሙሴ የጻፋቸው አምስት መጻሕፍትን ብቻ እንደኾነ ቢነገርም ሌሎች ተጨማሪ መጻሕፍትንም እንደጻፈ የሚገልጹ መረጃዎች አሉ። ከእነዚህ መጻሕፍት መካከል ይህ “ጸሎተ ሙሴ” በሚል ርዕስ በግዕዝ ቋንቋ ተጽፎ በሀገራችን የሚገኘው ነው። በኢትዮጵያ ባህላዊ ትውፊት መሠረት የዚህ ጽሑፍ ይዘት የሚያትተው ራስን ከጠላት አደጋ ለመከላከል የሚያግዝ መኾኑን ተረድተው ኢትዮጵያውያንም ሲጠቀሙበት ኑረዋል። ይህ ጥናትም ይዘቱን በመመርመርና ትንታኔ በመስጠት በግልጽ ለማስቀመጥ ጠረት አድርጓል። ይህ የጸሎት መጽሐፍ በግዕዝ እንደመጻፉ መጠን ከግዕዙ ጎን ለጎን የአማርኛ ትርጉሙን አሰፍሯል። በውስጡ የክርስትና ምንነት የሚያመለክቱ ቃላት ገብተው ስለሚገኙ ጽሑፍ ወደ ግዕዝ ቋንቋ የተመለሰውና ጭማሪ ተደርጎበት የተዘጋጀው ክርስትና ወደ ኢትዮጵያ ከገባ በኋላ መኾኑን ጥናቱ አብራርቶ አስቀምጧል። የጸሎት መጽሐፉ በርዕስ የተከፋፈለ ባለመኾኑ አጥኚው በርዕስ በመከፋፈል አስቀምጦታል። በዚህ መልክ በመቀመጡም ለአንባቢው ግልጽ እንደሚኾንና ለተሻለ ጥናት እንደሚረዳ ተስፋ ይደረጋል።

ዋና ዋና ቃላት: ጸሎተ ሙሴ፣ መግረፊ ፀር፣ ማጅክ፣ ጸሎት፣ መጽሐፈ ሙሴ፣ መስቀል፣ታቦት፣ አሰማት፣ ኅቡዕ ስሞች።

¹ በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ባህሎች አካዳሚ የፈሎሎጂ ጥናት ማዕከል ተመራማሪ።
² ዘፀ. 7:-1-7፣ የሐዋ.ሥ 7:-22
³ Joseph Peterson: The sixth and the seventh books Moses. 2008. P. VI: www.esotericarchives.com/moses.htm

1. መግቢያ

የሙሴ የሕይወት ታሪክ የሚያጠነጥነው በአብዛኛው የግብግብ ያንንና የእስራኤላውያን ማኅበራዊና ባህላዊ መስተጋብሮችን በአማካሪ መልኩ ነው። ሙሴ ከእስራኤላውያን ወገን ይወለድ እንጅ አስተዳደጉ ግን በግብግብ ምድር በፈርአን ቤተ መንግሥት ውስጥ ኾኖ ሌሎች የንጉሣውያን ልጆች በሚያደጉበት መልክ እንደኾነ የብሉይ ኪዳን ታሪክ ያስረዳል። የፈርአን የልጅ ልጅ እንደኾነ ተቆጥሮ አድጓል። ባህላዊና ትውፊታዊ የጥበብ ዕውቀትን ጨምሮ የግብግብ ያንን ሥርዓተ መንግሥት ለማጥናት ዕድሉን አግኝቷል።

ሙሴ የተወለደበት ዘመን በግብግብ ምድር ላይ የጭካኔ ተግባር የሚፈጸምበት ወቅት ነበር። ወደ ግብግብ ተሰደው ይኖሩ ከነበሩ እስራኤላውያን የሚወለዱ ወንድ ሕፃናት እየተፈለጉ የሚገደሉበት ወቅት ስለነበር ወላጆቹ ሕፃኑ ሙሴን ከአደጋ ለመታደግ አስበው በዓባይ ወንዝ ዳር ለመደበቅ ሞክረዋል። የስሙ ትርጓሜም ከባሕር ጋር የተያያዘ ነው። ከዚህ አንጻርም “ሙሴ” የሚለው ስም በኒብሩ ቋንቋ “ ከባሕር የተገኘ ወይም ከባሕር የወጣ” እንደማለት ነው። የሙሴ ወላጁ እናት ዓይኗ እያየ ሕፃኑ ሙሴ በሰይፍ ከሚገደልባት ይልቅ እንዳልወለደች ሆና ለሦስት ወራት ያክል ደብቃ አስቀምጣለች። ደብቆ ማስቀመጡ ከሞት እንደማያደነው በመገንዘቧ ከደንገል ቅርጫት አሠርታና ውኃ እንዳይገባውም የቅርጫቱን ውስጥ ክፍል በቅጥራኝ ለቅልቃ፣ ሕፃኑን ከቅርጫቱ ውስጥ አድርጋ በዓባይ ውኃ ዳር ለዳር በሚገኝ ቁጠማ ወይም ደንገል መካከል እንደአስቀመጠችው መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጠቅሷል።

የሙሴ ታላቅ እጎት ሕፃኑ ሊያጋጥመው የሚችለውን ነገር ኹሉ በቅርብ ርቀት ኾና ትክታተል ነበር። በወቅቱ የግብግብ ንጉሥ የነበረው የፈርአን ሴት ልጅ ለመዘናናት ወደ ዓባይ ወንዝ ወርዳ በነበረችበት ጊዜ ሕፃኑን ማግኘት እንደቻለችና ወደቤቷም እንደወሰደችው ታላቅ እጎቱ ተመልክቷል። ሕፃኑን ወደቤቷ የወሰደችው ልዕልት እንደ እናት ኾና የምትክባከበው ሞግዚት ለመቅጠር ማስፈለግ ጀመረች። የሙሴ ታላቅ እጎትም ለልዕልቷ ቅርብ ስለነበረች በእሷ ጠቋሚነት አንዲት ሞግዚት ልትገኝ ችላለች። ወስዳ እንድታጠባው የተመረጠችው ሴት በፈርአን ሴት ልጅ ባትታወቅም በተዘዋዋሪ ወላጅ እናቱ ነበረች። ይህ በመኾኑም ሕፃኑ ያለምንም ችግርና የሌላ ሰው ወዘ ሳይለወጥበት በእናቱ ዕቅድ እንዳይገ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። የፈርአን ሴት ልጅ ሕፃኑን ወደ ቤተ መንግሥት ከወሰደችው በኋላም የፈርአን የልጅ ልጅ ተብሎ በክብር አድጓል።

መጽሐፍ ቅዱስም እንደሚያስረዳው ከልጅነት ጀምሮ እስከ እርግናው ድረስ ያለው የሙሴ የሕይወት ታሪክ ከውኃ ጋር የተሳሰረ ነው። ሕፃን ሳለ በሚያስደንቅና ለየት ባለ ሁኔታ በዓባይ ውኃ ዳር ላይ እየተንሳፈፈ እንደተገኘ ኹሉ ወደ ዕርግና ዘመኑም በባሕር ላይ አስደናቂ

⁴ ኦሪት ዘፀአት:2:-1-10
⁵ የሙጫ ቅመም፣ መጣብቅ የሚኾን ሙጫ ያለበት የስንዴ ዐራራ ቀለም።። ዝፍት (የዐስባልት መሥሪያ ሬንጅ)። ደስታ ተክለ ወልድ፣ “ዐዲስ ያማርኛ መዝገበ ቃላት።፤፱፻፷፪፣ ገጽ. ፲፻፶፫።
⁶ ዘፀ2:1-14።
⁷ ዝኒ ከማሁ

ፈርአን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዱ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

ተአምራትን በማድረግ ታዋቂነትን አትርፏል። ከፈጣሪው በተሰጠው ትዕዛዝና መመሪያ መሠረትም እስራኤላውያንን ከግብፅ አውጥቶ በሚጓዝበት ወቅት ቀይ ባሕርን ለኹለት በመክፈል ሊሻገሩ ችለዋል። አስገድዶ ሊመልሳቸው የተንቀሳቀሰው የፈርአንን ኅይል ወይም ሠራዊት ማዳከም የቻለው ተአምራዊ ድርጊቶችን በውኃ ላይ በመተግበር ነበር። በበረሐ ውስጥ ከዐለት ላይ ውኃ አፍልቋል (ጥቅስ⁸)። በመራራው ውኃ ላይ በትሩን ሲጥልበት ምሬቱ እንዲለቅና ለመጠጥ ዝግጁ እንዲኾን አድርጓል።

በመጽሐፉ ውስጥ ሰፍሮ እንደሚገኘው እነዚህን ተአምራዊ ድርጊቶችን ያከናወነው ጸሎትና ገቢርን (ትግበራን) በአንድ ላይ አጣምሮ መጠቀም በመቻሉ እንደኾነ መረዳት ይቻላል። ጠላቱ ፈርአን ከነሠራዊቱ ሲደርስበት በመጀመሪያ ሙሴ በዕጁ የያዘውን የድግምት መጽሐፍ ማነብን መጀመሩን፣ በመቀጠልም የተለያዩ ቁሳቁሶችን ውኃው ላይ እየጨመረ “እንደዚህ አስጥማቸው!” እያለ በተግባር ማከናወኑን ጽሑፉ ይናገራል።

ሙሴንና እስራኤላውያንን ወደ ኃላ ለመመለስ ፈርአን የዛቻ መልዕክቱን በሚያስተላልፍበት ጊዜ መልአኩ ገብርኤል⁹ ሙሴን ለማጽናናትና ለማበረታታት ሲል ከፊት ለፊት ተከሥቷል¹⁰። እግዚአብሔር ከሱ ጋር እንደሆነና ፍርኅነት የሚባል በልቡ እንዳይገባ ቃል በቃል ተናግሮታል። ሙሴ ከመልአኩ ከሰማው የማበረታቻ ቃል በተጨማሪ በጉዞው ወቅት ገቢራዊ ክንውኖችን ለመተግበር የተለያዩ ቁሳቁሶችን እንደተጠቀመ በጽሑፉ ውስጥ ተጠቁሟል። ከቁሳቁሶች መካከል የውኃ ማስቀመጫ ገበታ፣ ጠጠር፣ ዐመድ፣ የእንጨት በትር (ዕፀ ሎማ) በዋናነት የሚጠቀሱ ናቸው። እነዚህን ቁሳቁሶች መጠቀሙ ምናልባትም በባሕሩ ላይ የተፈፀመውን በአንፃራዊነት ለማሳየት የተከናወነ ይመስላል።

እስራኤላውያን በበረሐ ውስጥ በሚጓዙበት ወቅት ለመጠጥ ያገለግላቸው ዘንድ መራራውን ውኃ¹¹ እንዲጣፍጥ አድርጓል። እነዚህም ላይ ሙሴ በመራራው ውኃ ላይ ለየት ያለ እንጨት በማስቀመጥ የውኃው ምሬት እንዲቀየርና ለመጠጥ እንዲኾን በማድረግ ተአምር አሳይቷል። ሲያገረመርሙበት የነበሩ እስራኤላውያንንም ከውኃ ጥም ታድጓቸዋል። ሲጮኹበት የነበረው አፋቸውን አዘግቷቸዋል።

እነዚህን ተአምራዊ ድርጊቶች ከማከናወኑ በፊት ሙሴ የግብፅ ምድርን ትቶ ወደ ምድያም ሸሽት አድርጎ ነበር። ሸሽት ያደረገበት ምክንያት የአንዱን ግብፃዊ ሕይወት በማጥፋት ምሥጢሩን ደብቆ ስለነበርና በሌላ ጊዜ በራሱ ዜጋ አማካኝነት ያ የደበቀው ምሥጢር እንደታወቀበት ስለተረዳ ነበር። ጉዳዩ ከፈርአን ጆሮ መድረሱን ሲረዳ ለመሸሽ ተገድዷል። ሙሴ ወደ ምድረ በዳዋ

⁸ ኦሪት ዘፀ 1፩:-1-19
⁹ “ገብርኤል” የሚለው ቃል በብሉይ ኪዳን ዳንኤል 8:15 ላይ ይገኛል ። በጅምላ ግን መልአክ ብሎ ይጠራዋል።
¹⁰ ይህ አባባል ከጽሑፉ መጀመሪያው ገጽ ላይ የሚገኝ ሲሆን መጽሐፍ ቅዱስ ላይ ደግሞ “በእስራኤልም ሠራዊት ፊት ይሔድ የነበረው የእግዚአብሔር መልአክ ፈቀቅ ብሎ በኃላቸው ሔደ። የደመናውም ዐምድ ከፊታቸው ፈቀቅ ብሎ በኃላቸው ቆመ” ይላል። ዘፀ14:-14።
¹¹ ዘፀአት 15:-22።

ምድያም¹² ሲደርስ ያረፈው ከውኃ ጉድጓድ አጠገብ ነበር። በዚህ መልኩ ሲታይ የስሙ ትርጉም ብቻም ሳይኾን ከውኃ ጋር የነበረው ቀርኝነት በሕይወት ዘመኑ ሲያደርጋቸው የነበሩ ድንቃድንቅ ተአምራቶች ኹሉ በቀጥታም ይኹን በተዘዋዋሪ መንገድ ከውኃ ጋር ትስስር የነበራቸው ናቸው።

ሙሴ በምድያም ከውኃ ጉድጓድ ጥግ አረፍ ብሎ ሳለ የምድያም የባህላዊ አምልኮ ካህን ኾኖ ሲያገለግል የነበረው የራጉኤል(ዮቶር) ሴቶች ልጆች በጎችን ውኃ ሊያጠጡ ከውኃው ጉድጓድ አጠገብ ደረሱ። የአካባቢው ጎረቤቶች ግን ተገዳደሯቸው። ውኃ እንዳያጠጡም አደረጓቸው። ሙሴ ጉዳዩን በቅርብ ርቀት ኾኖ ይከታተል ስለነበር ጎረቤቶችን ገለል በማድረግ ለሴቶች ልጆች እገዛ አድርጓል፤ ውኃም እየቀዳ በጎችን አጠጥቶላቸዋል። በዚህ ተግባሩም ከካህኑ ራጉኤል (ዮቶር) ጋር መቀራረብ የቻለበትን መስመር ሊፈጥር ችሏል። ይበልጥ ሲቀራረቡ ደግሞ ሙሴ የካህኑን በጎች በመጠበቅ አገልግሎታል። ሙሴ ከመቀራረቡ የተነሳም ቤተ ሰባዊ ትስስሩን ለማጠናከር አስቦ የዮቶርን ሴት ልጅ ሲጸራን ለማግባትና ልጆችን ለመውለድ ችሏል።

በጎችን እየጠበቀ ሳለ “ኮሬብ” ተብሎ በሚጠራው ሞቃታማ ቦታ ነበልባልና ሐመልማል (ልምላሜ) አንዱ ሌላውን ሳያጠፋው ማለትም ነበልባሉ የቁጥቋጠውን ልምላሜ ሳያቃጥለው፤ ልምላሜውም ነበልባሉን ሳያጠፋው ሲነድ በማየቱ ድንጋጤም አግራሞትም አደረበት። ምንነቱን ለማረጋገጥ ወደ ነበልባሉ በሚጠጋበት ጊዜ በግልጽ በዓይኑ ከማይታየው ነገር “ወደዚህ አትቅረብ! አንተ የቆምህባት ስፍራ የተቀደሰች መሬት ናትና ጫማህን ከእግርህ አውጣ”¹³ የሚል ድምፅ በመስማቱ የታዘዘውን ፈፅሟል፤ በዚህ ቦታ ላይም ከፈጣሪው ጋር ቃል በቃል ተነጋግሯል።

ሙሴ ምድያም በተባለችው ቦታ በቆየበት ወቅት ቀደም ብሎ ከፈጣሪው ካገኘው ዕውቀት በተጨማሪ ከአማቱ ከዮቶር ባህላዊና ትውፊታዊ ጥበብን እንደተማረ፤ በዚህ ባህላዊ ጥበብም እየታገዘ እስራኤላውያንን በአግባቡ ማስተዳደር እንደቻለ በቅዱስ መጽሐፍ ላይ የሰፈረው ታሪክ ያስረዳል¹⁴።

2. የጽሑፉ ምንጭና በውስጥ የተጠቀሱ መሠረታዊ ነጥቦች

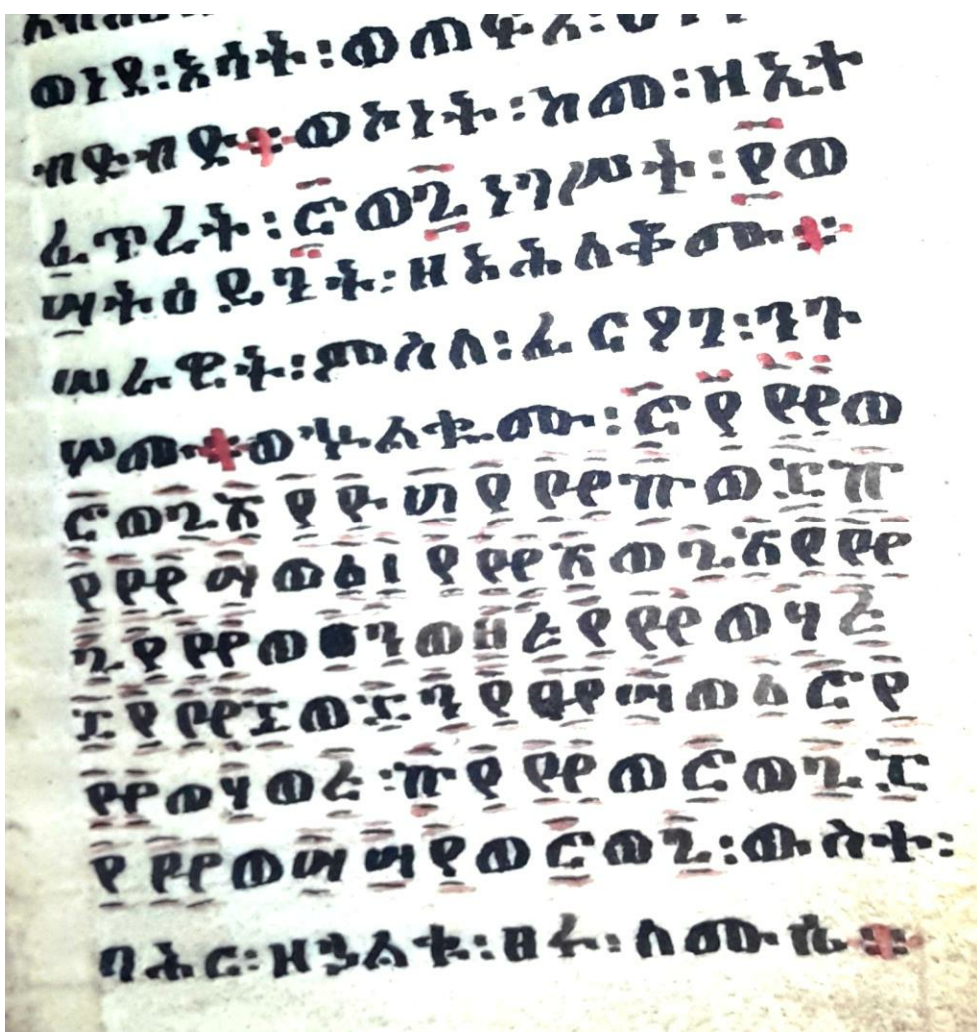
በዚህ ጥናት ውስጥ ለትርጉም የተዘጋጀው መጽሐፍ የተገኘው በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በኢትዮጵያ ጥናትና ምርምር ማዕከል የብራና ጽሑፎች ክምችት ክፍል ነው። የብራና ጽሑፉ ኻያ 090ስት (25) የብራና ቅጠሎች (50 ገጽ) ያሉት ሲኾን በካታሎግ የመለያ ቁጥር IES. Ms.2212 ተመዝግቦ ይገኛል። ጽሑፉ የብራናም፣ የሐዲሱንም ሐሳቦች ቀላቅሎ የያዘ ነው። የመጽሐፉ የመጀመሪያው ክፍል በአብዛኛው ቅድመ ክርስትና የነበረውን የባህልና የአንድ አምላክ አምልኮት ሥርዓት አካሄድን የሚያመለክት ሲኾን በአብዛኛው ባህልና እምነት ተቀላቅለው የሚታዩበት የጽሑፍ ክፍል ነው። ወደ መጨረሻው አካባቢ ያለው ደግሞ የክርስትና አምልኮት ይዘት ያለው ኾኖ የሥላሴን አንድነትና ሦስትነት የሚያንፀባርቅ ኾኖ ይታያል። “አብ፣ወወልድ፣ ወመንፈስ

¹² ዘፀአት 2:-11-22።
¹³ ዘፀአት 3:-2-5።
¹⁴ ዘፀአት 15:-1-13።

ቅዱስ” ከሚለው ሐረግ በተጨማሪ በውስጡ ስለ መስቀል፣ ስለ ታቦት፣ ወዘተ ስለሚናገር የክርስትናውን ይዘት አገልግቶ ያሳያል። ስለ መስቀልና ታቦት የሚናገረው በጽሑፉ ውስጥ አልፎ አልፎ መገኘቱ ቅድመ ክርስትና የነበረው ጽሑፍ “በስመ ካብ፣ ወወልድ፣ወመንፈስ ቅዱስ፣...” በሚለው ሐረግ እንዲጀምርና የክርስትና ቅርፅ እንዲይዝ ተደርጓል። ጽሑፉ ምንክልባትም በዓፄ ዘርዐ ያዕቆብ ዘመነ መንግሥት ጊዜ ብዙ ጽሑፎች የክርስትና ቅርፅ እንዲይዙና እንዲዘጋጁ አስገዳጅ ሹኔታዎች ስለነበሩ ይህ ጽሑፍም በአሱ ዘመነ መንግሥት ጊዜ ተስተካክሎ ተጽፎ ሊኾን እንደሚችል ይገመታል። ምክንያቱ በዓፄ ዘርዐ ያዕቆብ አስተዳደር ዘመን ብዛት ያላቸው አዋልድ መጻሕፍት ከውጭ ቋንቋ (ዐረብኛ) ወደ ግዕዝ ተተርጉመዋል፤ ለምሳሌ ተአምረ ማርያም አንዱ ነው። ሌላው ልፋፊ ጽድቅ¹⁵ የተባለው የጸሎት መጽሐፍ ከክርስትና በፊት በግብፅ የነበረ፣ ፈርአናውያኑ ከሞት በኋላ በሕይወት መኖር ያስችለናል ብለው የሚያምኑበትን “the book of the dead” የሚባለውንና ከልፋፊ ጽድቅ ጋር ተመሳሳይ የኾነው የክታብ ጽሑፍ በተለያየ ወቅት በግብፅ ላይ የነገሡ ፈርአኖች ሲሞቱ ከአስከሬናቸው ጋር አብሮ ይቀበር እንደነበር ተገልጿል (Wallis Budge: 1929፣23)። ጽሑፉ ድንገር ክርስትና ወደ ኢትዮጵያ ከገባ በኋላ ወደ ግዕዝ ቋንቋ ተተርጉሞ የክርስትና ቅርፅ ይዞ እንደተዘጋጀ ይገመታል። የገባበት ወቅት ደግሞ በዓፄ ዘርዐ ያዕቆብ ዘመነ መንግሥት ጊዜ እንደኾነ ይታሰባል።

ጸሐፊው (የመጽሐፈ ሙሴ ጸሐፊ) የክርስትና ይዘት እንዲኖረው አድርጎ ያዘጋጀው እንጅ ሙሉ በሙሉ በሀገር ውስጥ ብቻ የተጻፈ ነው ብሎ መደምደም አይቻልም። የጸሐፊው መነሻ ሐሳብ ሙሴ ሲጠቀምባቸው የነበሩ በሒብሩ ቋንቋ የተጻፉ ጽሑፎችን አግኝቶ ስለሚኾን መነሻ ሐሳቡን በዚያ አድርጓል የሚል በአጥኚው ግምት ተሰጦታል። በሒብሩ ቋንቋ ተጽፎ ወይም ከሒብሩ ወደ ዐረብኛ ተተርጉሞ ያገኘውን ወደ ኢትዮጵያ የግዕዝ ሥነ-ጽሑፍ ቅርፅ እንዲይዝ አድርጎ የሙሴን ስም ተጠቅሞ እንዳዘጋጀው መገመት ይቻላል።

¹⁵ “የሕይወትና የመድኃኒት መጽሐፍ ነው። ይህንኑ አብ ለእመቤታችን ማርያም በጠባቢቱ በር እንድታስገባ የተሰጣት ነው” ይላል። መጽሐፉ ኹለት ክፍሎች አሉት። አንደኛው ክፍል በቁመና(በሕይወት) ሳሉ ሥርየተ ኅጢአትን የሚያሰጥ ሲኾን ኹለተኛው ደግሞ ከሞቱ በኋላ ነፍስ በደኅና ወደ ገነት እንድትደርስ የሚያማልድ ነው። ሥርግው ሐብለ ሥላሴ። ፲፱፻፷፱፣ 45። ይህ በእንዲህ እንዳለ “The Bandlet of Righeousness: An Ethiopian Book of life” በሚለው መጽሐፍ ዋሊስ ባደጅ የልፋፊ ጽድቅን ትርጉም “...and the only word of a somewhat similar sound which they give is **lefafi**, which means a **tree stripped of its bark**” በማለት ከእንጨት ቅርፊት ጋር ያገናኘበት ሹኔታ አለ። ገፅ፣ 21። ይህ ስሕተት ነው። “ልፋፍ” የሚለው “ለፈፈ.= ጻፈ.” ከሚለው የግዕዝ ቃል የተገኘ ነው። “ልፋፊ ጽድቅ” ማለትም “ የጽድቅ /የመጽደቂያ/ ጽሑፍ” ተብሎ ይተረጎማል።

ከብራናው ጽሑፍ 78 20 ላይ ሙሴ የገደላቸው ግብፃውያንን ቁጥር የሚያሳይ አጋዝ

ወደ ግዕዝ ቋንቋ የተተረጎመው ከየትኛው ቋንቋ እንደኾነ በግልጽ ተጽፎ የተገኘ ነገር የለም። ይኸንና የአምላክ መጠሪያ እንደኾነ የሚነገሩ ኅብሳ(ምሥጢራዊ) ስሞችን ጨምሮ የተወሰኑ ቃላት የሒብሩ ቃላት ስለኾኑ ምናልባትም ከሒብሩ ቋንቋ ወደ ግዕዝ እንደተመለሰ መገመት ይቻላል። በሒብሩ ቋንቋ የተጻፈው የመጀመሪያው ቅጅ ኢትዮጵያ ውስጥ ስለመግባቱና አለመግባቱ አሁንም እርግጠኛ ኾኖ መናገር አይቻልም። ይኸን እንጅ ሙሴ ኢትዮጵያዊቷ ሲጻራን አግብቶ ልጆች እንደወለደ፣ ሙሴ ኢትዮጵያዊቷን ለማግባቱ ምስክሩ ደግሞ ወንድሙ

ፈርአን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዱ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

አሮንና እግዚአብሔር ማርያም እንደ ተቃወሙት፤ እንዲፈታትም ሲወተውቱት እንደነበር ቅዱስ መጽሐፍ¹⁶ ስለሚናገር ሙሴ መጽሐፉን ይዞ ወደ ኢትዮጵያ መጥቶ ሊኾን ይችላል የሚል አመለካከት አለ። ለዚህ ማጠናከሪያ የሚኾነው ደግሞ በጽሑፉ ውስጥ ሙሴ ለሰባ ሰባት(77) ዓመታት ያህል ኢትዮጵያ ውስጥ እንደኖረ የሚገልጽ ሐሳብ በጽሑፉ ውስጥ መኖሩ ነው። ሙሴ ወደ ኢትዮጵያ ለትምህርትና ጥበብን ለመቅሰም ወደ ኢትዮጵያ መምጣቱን ካሕሳይ ገብረ እግዚአብሔር በጽሑፋቸው አጠንክረው ገልጸውት እናገኛለን¹⁷። በሌላ በኩል ካህኑ የቶር የዘረ ደሽት ደም እንዳለውና እነዚህ ዘረ ደሽት የሚባሉትና አፍቃሬ ጥበብ ነገዶች ደግሞ በጣና ደሴቶች ውስጥ ይኖሩ እንደነበር የሚገልጹ መረጃዎች ስላሉ ሙሴ ከየቶር ቤተ መጻሕፍት ውስጥ ተሰንዶ የተቀመጠውን ምሥጢራዊ የጥበብ መጽሐፍ ስለማግኘቱ በታሪካዊ ልብ ወለድ መልክ የተጻፈው፡-

ደሽት የዞዲያኩን [በአሥራ ኹለቱ ወራት የተሰየሙ 12 ከዋክብት እና ባሕርዮቻቸው] ምስል የመሥራት ሐሳብ የመጣለት ከኖኅ ወደ መልከጼዴቅ፣ ከዚያም ወደ ኢትዮጵያ በቅብብሎሽ የመጣና የኅዋን (ዩኒቨርሲቲ) አፈጣጠር ከሚተርከው አንድ ጥንታዊ መጽሐፍ¹⁸ ነው። ሙሴ የዚህን መጽሐፍ መኖር በአራቱ ላይ ዕውቅና ሰጥቶታል። ...የመልከጼዴቅና የኢትዮጵያ ተወላጅ ከሆነውና ሙሴ አይሁድን ከግብፅ ባርነት ነፃ ካወጣ ከሦስት ዓመት በኋላ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ከነበረው የኢትዮጵያውያን የእንጀራ አባት ከየቶር ቤተ መጻሕፍት አግኝቶት ይህን መጽሐፍ ሙሴ ማንበቡ አያጠራጥርም¹⁹

በማለት ገልጾታል።

ከላይ በሰፊረው አንኳር ነጥብ መሠረትም ሙሴ ከአማቱ ከየቶር ቤተ መጻሕፍት ካገኘው መጽሐፍ ጋር ወደ ኢትዮጵያ በምጣት ከጣና ገዳማት በአንዱ ቆይታ አድርጎ ሊኾን ይችላል። ምናልባትም የመጀመሪያው የመጽሐፍ ቅጅ በጣና ገዳማት ውስጥ ሊገኝ ይችላል በሚል የአጥኚው ግምት ስለነበር በጣና ከሚገኙ ገዳማት መካከል ጣና ቂርቆስን ለመጎብኘት ሞክሯል። ጽሑፉ በዚያ እንደ ማይገኝ በመነኮሳቱ ገለጻ ተደርጎለታል። ይኹንና ሙሴ ቆይቶበታል በሚባለው በጣና ቂርቆስ ገዳም ውስጥ ባይገኝም በሌሎች ገዳማት ሊኖር ስለሚችል በጽሑፉ ላይ ተጨማሪ ጥናት ማድረግ ተገቢ እንደኾነ የዚህ ጥናት አቅራቢ ያምናል።

3. የመጽሐፍ ይዘት

መጽሐፈ ሙሴ በዋናነት ኹለት ዓይነት ይዘቶች አሉት። መጽሐፍ ቅዱሳዊና ማጂካዊ ይዘቶች ናቸው። መጽሐፍ ቅዱሳዊና ማጂካዊ ነጥቦችን የአካተተ ይዘቶች ቢኖሩትም የመጽሐፉን ይዘት

¹⁶ ኦሪት ዘሌዋዊያን 12፡-1
¹⁷ ካሕሳይ ገብረ እግዚአብሔር። ባህልና ክርስቲያናዊ ትውፊት በኢትዮጵያ ። ፳፻፲። ገጽ. 77
¹⁸ የዚህን ጥንታዊ መጽሐፍ ስም "ኅንሸዋ" በማለት ገልጾታል። (ፍቅሬ ቶሎሳ ጅግሳ።2010፣35)
¹⁹ ፍቅሬ ቶሎሳ ጅግሳ። "የአሮን እና የአማራ እውነተኛው የዘር ምንጭ"፤ Designed and Published by NEBADAN mc .plc. 2008 ዓ.ም፣ ገፅ. 60፣ ADDIS ABABA, ይኸው ጸሐፊ በአሁኑ መጽሐፈ ላይ "ምድያም" የተባለችው ቦታ ሱዳን ውስጥ የምትገኝ ቦታ እንደሆነች ጨምሮ ገልጿል።

በተለያዩ አንግል መመልከቱ ተገቢ ነው። ሙሴ ከንጉሥ ዳዊት በፊት እንደኖረ የሚታወቅ ቢኾንም በዚህ ጽሑፍ ውስጥ ከአሥራ ስድስት(16) ጊዜ በላይ የመዝሙረ ዳዊት ሐሳቦች ተጠቅሰው ይገኛሉ። ከአሥር ጊዜ በላይ ደግሞ ከዐምስቱ የአሪት መጻሕፍትና ከሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት ተጠቅሰው ይገኛሉ። በተጨማሪም ከሠላሳ ስድስት(36) በላይ ጎቡዕ(ምሥጢራዊ) ስሞችንና የርግማን ቃላትን በዚህ የጸሎት መጽሐፍ ውስጥ ይገኛል። ለየት ብሎ የሚገኘው ደግሞ በኢትዮጵያ የትልቁ ወንዝ የዓባይ ሌላኛው ስም እንደኾነ የሚታወቀው “ግዮን” የሚለው ቃል ከጎቡዕ ስሞች ዝርዝር ውስጥ እንደሚገኝ ከምንባቡ መረዳት ይቻላል። ሙሴ እነዚህን ጎቡዕ ስሞች የያዘውን የጸሎት መጽሐፍ ይጠቀምበት የነበረው ደግሞ ራሱንና ወገኖቹን ከጠላት ጥቃት ለመከላከል ነበር። ለጸሎት መጽሐፉ “መግረሬ ፀር” የሚል ስም የተሰጠውም ለማጥቃት የሚመጣ የጠላትን አደጋ እንደሚያከሸፍ በባህል ስለሚታመንበት ነው። ከረቂቃን እኩያን መናፍስትና ከግዕዝን ጠላቶች ጥቃት ይታደጋል ተብሎ ስለሚታመንበት ዛሬም ድረስ ብዙዎች ሲጠቀሙበት ይታያሉ።

የጽሑፉን ይዘትና የሚያነሳቸውን ሐሳቦች ጠቅለል ባለ መልኩ ቅደም ተከተሉን ጠብቆ፣ ተራ ቁጥር ተሰጥቶትና በንኡስ አንቀጾች ተከፋፍሎ ከግርጌ ማጣቀሻ ጋር እንደሚከተለው ሰፍሯል።

4. የጽሑፉ አጀማመር በሦስት አካላት መካከል የቃላት ምልልስ ያለበት ነው

ጽሑፉ እንደሌሎች የክርስትና ይዘት እንደ አላቸው መጻሕፍት “በስመ አብ ወወልድ...” ብሎ ይጀምራል። በመቀጠልም በሦስት ወገኖች መካከል፣ ማለትም በሙሴና በመልአኩ ገብርኤል፣ በሙሴና በፊርአን መካከል ዛቻ-አዘል የቃላት ምልልስ እንደተደረገ ከጽሑፉ የመጀመሪያ ክፍል ይታያል። ከኹሉም በፊት መልአኩ ገብርኤል ከእግዚአብሔር ተልኮ የእስራኤልን ሕዝብ ከግብፅ በማውጣት በበረሀ እየሸሸ ወደሚገኘው ወደ ሙሴ እንደመጣ በሚገልጽ ኹኔታ ጽሑፉ ይጀምራል። ሙሴ እንቅስቃሴውን ሲጀምርና ተግባሩን ሲያከናውን የነበረውም ከመልአኩ ገብርኤል ባገኘው መጽናኛ ቃል ጽሑፉ ይገልጻል። ፍርሐት በልቡ እንዳይገባና እጁን እንዳይሰጥ፣ የፈርአንን ዛቻ ሰምቶ ወደ ኋላም እንዳይመለስ፣ እስራኤላውያንን ይዞ በሚጠራበት ቦታ ኹሉ እግዚአብሔር ከጎኑ እንደማይለይ፣ ወኔና ብርታት እንደሚኾነው፣ የኋላ ኋላም ድል ማድረግ እንደሚችል ከገብርኤል ጋር ባደረገው የቃላት ምልልስ ይነበባል። በድምፅ የመልአኩን ቃል በሰማበት ጊዜ የልበ ሙሉነት ስሜት ተሰምቶት እግዚአብሔርን በማመስገን ደስታውን እንደገለጠ ያትታል።

ሙሴ ከመልአኩ ገብርኤል ባገኘው ቃል ተማምኖ ጉዞውን በቀጠለበት ወቅት የፈርአን ዛቻ በተላላኪዎቹ አማካኝነት እንደ ደረሰው ይገልጻል። የፈርአን ተላላኪዎች ይዘውት የመጡት ዛቻ-አዘል መልአክት ሙሴ ወደኋላ እንዲመለስ ለማስፈራሪያነት ስለነበር ያለምንም ድንጋጤና መሸበር ከፈርአን ጋር የቃላት ጦርነት እንዳደረገ ይገልጻል። ፈርአን በሚልከው ዛቻ ፈርቶና ተሸማቅቆ ወደ ኋላ እንደማይመለስ፣ ይልቁንም እግዚአብሔር ፈርአንን እንደ ደቀቀ ገለባ እንደሚያደርገው ሙሴ ሊልክበት በመቻሉ ፈርአንን የበለጠ እንዳናደደው ይገልጻል። ከእርሱ በላይ ምንም ጎይል እንደሌለ ያምን የነበረው ፈርአን በአንድ ተራ ዕብራዊ ሰው መደፈሩ ስለአናደደው ሙሴንና

ፈርአን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዱ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

ሕዝቦቹን አስገድዶ ለመመለስ በግዛቱ ሥር የሚገኙ ሹማምንቱንና ሠራዊቱን ለዘመቻ ዝግጁ እንዲሆኑ በዐዋጅ እንደራጨው ጽሑፉ ይገልጻል። ዐዋጁን የተቀበሉ የፈርአን ሠራዊት ወደ ግዳጅ ከመሔዳቸው በፊት ግን “የድል አምላክ” ብለው ለሚያመልኩት በወርቅ የተሠራ የላም ምስል²⁰ እንዲሰግዱ ፈርአን የአዘዛቸው መኾኑን ጽሑፉ ይገልጻል።

ሙሴ ፈርቶ ወደ ግብፅ እንዲመለስና በፈርአን አገዛዝ ሥር እንዲተዳደር “ሰማየኑ ተዐርግ ወምድረት ትበውዕ፡ ወአልቦአ ዘየአወጽአከአ እምዕደዮአ.../ወደ ሰማይ ትወጣ ይኾን! ምድር ውስጥስ ትገባ ይኾን! ከዕጅ መዳፍ የሚያወጣህ ማንም የለም!” እያለ በድንፋታና በዛቻ ቃላት እያስፈራራ ለመመለስ ጥረት አድርጓል። ሙሴ ግን በፈጣሪው ይተማመን ስለነበር አልተደናገጠም። የሚቻለውን ኹሉ ኅይል ይዞ ቢመጣ እንኳን እንደሚፈራው ለፈርአን “አነሰ ኢይፈርኅከ መዓተከ ወትግርምተከ፡ ከመ ብርዕአ ቅጥቁጠ ይፊስየከአ እግዚአብሔር/“እኔስ በቁጣህና በማስፈራሪያህ አልፈራህም! እግዚአብሔር እንደ ደቀቀ ገለባ ያደርግህል” በማለት በድፍረት መልሶለታል።

በግዕዝ ሥነ ጽሑፍ ውስጥ በቃላት መጨረሻ “አ” ፊደል ገብቶ ሲገኝ አክብሮት ወይም ዛቻ የተሞላበት ሐሳብ የያዘ ንግግር እንደሆነ ይነገራል። ሙሴና ፈርአን በኅይለ-ቃላት ሲመላለሱ በነበሩበት ወቅት ያለውን ኹኔታ የሚያመለክቱ ዐረፍተ ነገሮች በዛቻና በምፀት የተሞሉ ናቸው። ፈርአንም ኾነ ሙሴ በተናገሯቸው ቃላት መጨረሻ ላይ የተጨመረው “አ” ፊደል ወደ ኹለቱም አቅጣጫ ዛቻዎች መሰንዘራቸውን ያሳያል። በአንድ በኩል ሙሴ ጠላቱን ለመቋቋም ወደ ፈርአን ዛቻ-አዘል ቃላትን በእጁ ከያዘው የጸሎት መጽሐፍና ማጅካዊ ገቢር ጋር እያነበነበና እየተገበረ፣ በሌላ በኩል ደግሞ ይበልጥ የተማመነው በፈጣሪው ርዳታ ላይ እንደ ኾነ ጽሑፉ ይገልጻል። በሌላ በኩል ፈርአን የዛቻ ቃላትን ወደ ሙሴ ሲሰነዘር በራሱ ኅይልና በሠራዊቱ ብዛት በመመካት ቢኾንም ውጤቱ ግን የተገላበጠሽ መኾኑን ጽሑፉ ያሳያል።

ሙሴ በአንድ በኩል የፈርአን ድንፋታ እያስጨነቀው፣ በሌላ በኩል ደግሞ በስሩ ይተዳደሩ የነበሩ እስራኤላውያን ለምን ለዚህ መከራ እንደዳረጋቸው በሐሜት መልክ እየወቀሱት በሚገኝበት ወቅት ሙሴ በዕጁ ከያዘው የጸሎት መጽሐፍ በተጨማሪ የጸም ቀናትን በማወጅና ፈጣሪውን በመማፀን ከችግሩ ለመውጣት ሲጥር ይታያል።

ሙሴ ያለ እክልና ውኃ የቆየበትን የጃዉን ቀንና ሌሊት ጾም በኹለት መልኩ ማየት ያስፈልጋል። እንደኛው በሲና ተራራ ላይ የእግዚአብሔርን ሕግ ለመቀበል ፱ ቀንና ፱ ሌሊት በመጾም የፈጣሪውን ትእዛዝ አክብሮና ጠብቆ በመቆየት እርዳታ የጠየቀበት ሲኾን²¹፣ በዚህ ጽሑፍ ውስጥ በኹለተኛ ረድፍ የቀረበው ሐሳብ ደግሞ ከፈርአን ቅጣት ለመዳንና ከዕጁ ለማምለጥ በአሰበበት ጊዜ ፱ ቀንና ፱ ሌሊት እንደጾመ በጽሑፉ ውስጥ ይነበባል። ወደ እርሱና ወደሚመራቸው

²⁰ ክርስትና ከመመሥረቱ በፊት ግብፃውያን በላም ምስል ለተሠራ ጣዖት በመስገድ አምልኮታቸውን ይገልጹ እንደነበርና ይህም ባህላዊ አምልኮ በሁሉም የግብፅ ግዛቶች ይዘውተር እንደነበር ትውፍታዊ መረጃዎች ይገልጻሉ። በሐዋርያው ማርቆስ አማካኝነት በግብፅ ምድር ክርስትና ከተሰበከ በኋላ በዚህ መልክ ሲተገበር የነበረው ባህላዊ አምልኮ መቀየር እንደቻለ ይነገራል። (ገድሰ ማርቆስ)።

²¹ ዘፀ34:28

ሕዝቦች ፈርክን እየቀረበ በመምጣቱና አደጋው እየከፋ መምጣቱን ተረድቷል። ከአደጋው ለመትረፍ በመሻቱም ከፈጣሪው አፋጣኝ መልስ ጠይቋል። ከመጨነቁ የተነሣም “ይኸው አሁን ወደ እኔ መጣ! አጠገቤም ደረሰ!” እያለ የፈጣሪው እርዳታ በፍጥነት እንዲደርስለት የጠየቀበት ፍሬ ሐሳብ በጽሑፉ ውስጥ ይገኛል። በዚህ በተጨማሪም አጣብቂኝ ውስጥ በወደቀበት ወቅትም እግዚአብሔር ልመናውን እንደሰማውና በአካባቢው የሚገኙ ፍጥረታትም ኾኑ ቁሳቁሶች አጋገር እንደሚኾኑት በተላላኪው መልአክ አማካኝነት የመጽናኛ ቃላት ልኮለታል። የፈርክን ሠራዊትም እንደ ዐመድ እንደሚበተንና ይህንንም ድርጊት ሙሴ ራሱ በዓይኑ እንደሚመለከት የተላከው መልአክ የሚረጋገጫ ቃላት አስምቶታል። ይህ አባባልም “ኢትፍራህ ሙሴ ተሰምዐ ጸሎትክ ወስክለትክ ኅብ እግዚአብሔር/ሙሴ አትፍራ! ጸሎትህና ልመናህ በእግዚአብሔር ዘንድ ተሰምቷል!” እያለ መልአኩ ቃል በቃል የተናገረው በጽሑፉ ውስጥ ሰፍሮ ይገኛል።

ሌላው ለየት ያለው ሐሳብ ከቃል (ከወልድ) ከሠላሳ ስድስት(36) በላይ የኅብዳሴ ስም ቃላትን እንደተቀበለ፣ እነዚህን ኅብዳሴ ስሞች በውስጡ ያካተተው፣ በጽሑፉ ዋና ርዕስ ላይ “መግረሬ ፀር”²² ተብሎ የሚታወቀውን የጸሎት መጽሐፍ በማነብነብ የፈርክንን ኃይል ማዳከም እንደሚቻል መመሪያ ተሰጥቶታል። ሙሴ የጥበብን ኃይልነት ተረድቶ ቀይ ባሕርን²³ ሲሻገር በተለያየ መልክ እንደተጠቀመበት መጽሐፍ ቅዱስ ያስረዳል²⁴። እኅብዳሴ ስሞችን በሚጠቅሰው የጽሑፉ ክፍል “ኢየሱስ” የሚለው ስም ተጠቅሶ እናገኛለን። ሙሴ የተጠቀመበት የጸሎት መጽሐፍ ኾኖ ሳለ ወደፊት የሚገኘውና ከልጅ ልጁ የሚወለደው የመሢህ ስም “ኢየሱስ” የሚለው ቃል ለምን በጽሑፉ ውስጥ እንደ ተካተተ በዚህ ምክንያት ነው ብሎ ለመናገር ያስቸግራል። ይኸን እንደ ሙሴ የፈጣሪውን ቃል እንደሰማ በድንጋጤ በግንባሩ ተደፍቷል። ኢየሱስ ደግሞ በቃሉ “ተነሥ!” ብሎ እንዳስነሣው ጽሑፉ ይናገራል። ከክርስትና በኋላ የሚታወቀው “ኢየሱስ” የሚለው ቃል በጽሑፉ ውስጥ መገኘት ጽሑፉ ከክርስትና በፊት ነበር ቢባልም እንኳ ከክርስትና በኋላ በይበልጥ ተጠናክሮና በክርስቲያናዊ ቃላት ጎልብቶ እንደ ተጻፈ አመለካኝ ይኾናል።

²² በግዕዝ ቋንቋ “መግረሬ ፀር” በእንግሊዝኛው “ዲሬንሲቭ ማጂክ ፕራየር” ተብሎ የሚታወቅ ሲኾን አገልግሎቱ ጠላት ጥቃት እንዳያደርስና በጦርነት ጊዜም ድል እንዲሆን የሚያገለግል የድግምት(ማጂክ) ጽሑፍ ነው። የሰውን ልጅ ከሚተናኮሉ ርኩሳን መናፍስት ጥቃትም ይከላከላል ተብሎ ስለሚታመን በኢትዮጵያ ውስጥ በግዕዝ ቋንቋ ተጽፎና በክታብ መልክም ይሁን በመጽሐፍ ቅርፅ ተዘጋጅቶ በብዛት ይገኛል። ብዙ ሰዎችም የባህላዊ መከላከያ መሣሪያ እንደሆነ አድርገው ይቆጥሩታል፤ ይጠቀሙበታልም። እንደዚህ ያለውን ጽሑፍ ኢትዮጵያውያን በኹለት መልክ ይይዙታል። አንደኛው በመጽሐፍ መልክ አዘጋጅተው የሚይዙት ሲሆን ኹለተኛው በሽብልል ክታብ መልክ አዘጋጅተውና በለስላሳ ቆዳ ሰፍተው በአንገታቸው ያንጠለጥሉታል። ርዕሱ መግረሬ ፀር ተብሎ ግን የተለያዩ ጽሑፎች ይኖራሉ። ለማስረጃ ያክል በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በኢትዮጵያ ጥናትና ምርምር ማዕከል ውስጥ “መግረሬ ፀር” በሚል ርዕስ ተጽፈው በብዛት ይገኛሉ። ከነዚህ መካከልም “መርብብተ ሰሎሞን” IES ms.5082፣ 106 folios፣ “መጽሐፈ ባርቶስ” IES ms.278. 76 folios፣ “መጽሐፈ ቱላዳን” IES ms. 1821. 29 folios፣ ወዘተ. የመሳሰሉትን መጥቀስ ይቻላል።

²³ ዘፀ14:2

²⁴ “የተደነቀ መንገድንም መራቻቸው፣ በቀንም ጥላ ኾነቻቸው፣ በሌሊትም ስለ ከዋከብት ብርያን ፈንታ ብርሃን ኾና አበራችላቸው”። መጽሐፈ ጥበብ 10:-17። (ኤርትራ ባሕር)ዘፀ13:17-22። (ቀይ ባሕር)ዘፀ14:1። (ባሕር) “ሙሴም በባሕሩ ላይ እጁን ዘረጋ” ዘፀ14:21

ኅቡዕ ስሞችን በማነብነብና አጽፎ በአንገቱ ከመያዙ በተጨማሪ ብዛት ያላቸው የርግማን ቃላትን እያነበነበ መጠቀም ችሏል። “ኅይላቸውን አድክም፤ ዐጥንቶቻቸው ይሰበሩ፤ እግሮቻቸውና እጆቻቸው ሽባ ይኹኑ፤ እኔንና ሕዝቦቼን ለመገዳደር የመጡት ጠላቶቼ ከፊቴም ከኋላዬም ከቀኔም ይሸሹ፤ እንደ ዐመድም ይበተኑ! በዓይኖቻቸውም ማየት ይሳናቸው፤ በአንደበቶቻቸውም መናገር አይቻሉ፤ በልባቸው ውስጥም ፍርሐትና ድንጋጤን አስገባ፤ ሀገሮቻቸውንና ሕዝቦቻቸውን ደምስስ፤ ልጆቻቸውንና የልጅ ልጆቻቸውን ግደል፤ ንብረቶቻቸውንም ባዶ አድርግ” የሚል የርግማን አዘል ቃላት በጽሑፉ ውስጥ ሰፍሮ ይገኛል።

ሙሴ በአንደበቱ ተናግሮ ፈርአንን ማሳመን እንደሚችል ስለተረዳ ርቱዕ አንደበት እንዲኖረው ተመኝቷል፤ ይህንንም “ኅብኒ እግዚአ ከሢተ አፉ”²⁵ በማለት ጽሑፉ ውስጥ ተካትቶ ይገኛል።

ጽሑፍ እንደ ሚያመለክተው ሙሴ ተአምር እንዲደረግለት በመመኘት ፈጣሪውንና ማጅካዊ ጽሑፉን በመተማመን ፊት ለፊት ለመጋፈጥ ዝግጁ እንደሆነ አድርጎ ያሳያል። ጽሑፉ ውስጥ እንደሚነበበው በአንድ በኩል ከፈርአን ጥቃት ይታደገው ዘንድ ፈጣሪውን ይለማመናል፤ ለእሱ ይሰግዳል፤ የጾም ቀናትን በማወጅ ተግባራዊ ሲያደርግ ይታያል። በሌላ በኩል ደግሞ ምንም እንኳ በውስጡ የእግዚአብሔርን ኅቡዕ ስሞች ያያዘ ቢኾንም ማጅካዊ የጸሎት መጽሐፉን እያነበነበ ጠላቱን ድል ለማድረግ ሲታገል የሚያስረዳ ነጥብ ይዟል። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱ የገቢር መመሪያዎችንም በተግባር ሲያከናውን ይታያል። በመጨረሻም ድል ማድረጉንና ራሱንና ወገኖቹን ከፈርአን ጥቃት ሊታደጋቸው እንደቻለ ጽሑፉ ይገልጻል።

5. ከፍጡራን የኅይል እርዳታን መጠየቅ

ሙሴ ከፈርአን ጋር ፍልሚያ በሚያደርግበት ጊዜ በሰማይም በምድርም የሚኖሩ ሕይወት ያላቸውና የሌላቸው ሁሉም ፍጡራን አጋገር እንዲኾኑት “ወክሉ ፍጥረት ይኩንክ ረዳኤ”²⁶ የሚል መመሪያ ተሰጠታል። ጽሑፉ ውስጥ እንደ ሚነበበው በተሰጠው ትዕዛዝ መሠረትም ሙሴ ረዳት ይኾኑት ዘንድ ከፍጡራን የኅይል ርዳታን ሲለማመን ይታያል። በተለይም መላእክትንና የመላእክትን አለቆች በየደረጃቸው ባላቸው የሥልጣን ተዋረድ መሠረት በስም እየጠቀሰ እንደተለማመነባቸው ጽሑፉ ይገልጻል። ፀሐይ፣ ጨረቃ፣ ከዋክብት፣ ባሕር፣ ነፋሳት፣ በራሪ አዕዋፋት፣ እንስሳት፣ ዕፅዋት ወዘተ ከፈርአን ጋር በሚያደርገው ፍልሚያ ጊዜ እንዲያግዙት፤ ረዳትም እንዲኾኑት ሲለማመንባቸው ጽሑፉ አስፍሯል።

በሙሴ ዘመን የመስቀል ኅይል ብዙም የሚታወቅ ባይሆንም ለተለያዩ አገልግሎቶች ግን ይውል ነበር። ወነጀለኛን በአደባባይ ለመስቀል ግልጋሎት ላይ ውሏል። በዚህ በጽሑፍ ውስጥ የመስቀሉ ኅይል ለተራዳኒነት ተጠይቋል። መስቀሉ በዚህ መልክ መግባቱ ጽሑፉ በክርስትናው ዘመን እንደ ተዘጋጀ የሚያመለክት ነው። በጽሑፉ ውስጥ ለየት ብሎ የሚታየው ደግሞ ሌላ ኹለተኛ ወገን በጸሎቱ ተጠቃሚ ሆኖ መገኘቱ ነው። ጠላትን ድል መንሻ (መግረፊ ፀር) እንዲሆነው የዚህን

²⁵ “አቤቱ ጌታ ሆይ! በአንደበቱ የመናገር ችሎታን ስጠኝ!”፣ ዘፀአት 4፡-10፣ 6፡-12።
²⁶ “ኹሉም ፍጥረታት ረዳት ይሁኑህ” ።

ጽሑፍ ቅጅ አጽፎ ለራሱ ያደረገውና የክርስትና ስሙ “ወልደ መድኅን” የሚባል ሰው በባለቤትነት የተጠቀመበት ለመኾኑ ማስረጃ የሚኾነው “ይኩነኒ ወልታ መድኃኒት ወያንግፊኒ እምዕደ ፀርየ ወጸላእትየ ለ.....ወልደ መድኅን”²⁷ እያለ መድኅን ክርስቶስ የተሰቀለበት መስቀል ረዳት እንዲኾነው የጠየቀበት ነጥብ ይገኛል። ብዙ ማጅካዊ መጻሕፍት መነሻቸውና ይዘታቸው ቀደም ያለ ከዕብራይስጥ ቋንቋ ቢኾንም ክርስትና ከተመሠረተ በኋላ የተወሰኑት ክርስቲያናዊ ቅርፅ እንዲይዙ የተደረገበት ኹኔታ ይታያል። መጽሐፈ ሙሴም በተመሳሳይ ኹኔታ የክርስትና ይዘት እንዲኖረው ተደርጓል። ለዚህ ማስረጃ የሚኾነው ደግሞ “በስመ አብ ወወልድ...”፣ “ወልደ መድኅን፣... ወዘተ” እያሉ የሰፈሩት ዐረፍተ ነገሮች ዋና ዋና ምልክቶች ናቸው።

ሙሉ ለሙሉ ከመዝሙረ ዳዊት የተወሰዱ ዐረፍተ ነገሮችና ከመዝሙረ ዳዊት ሐሳቦች ጋር ተቀራራቢነት ያላቸው ሐረጎች በደግሞት ጽሑፉ ውስጥ ገብተው መገኘታቸው “መጽሐፈ ሙሴ” ራስን ከአደጋ ለመከላከል የሚያግዝ ጸሎት መኾኑን የሚያመለክት ነው። በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ትውፊትና ሥርዓት መሠረት መዝሙረ ዳዊትን ዕለት ዕለት መጸለይ ራስን ከሰይጣን መንፈስም ኾነ ከሰው ጥቃት ለመከላከል ኅይል እንዳለው ተደርጎ ይታመናል። በተመሳሳይ መልኩ መጽሐፈ ሙሴም ራስን ከጠላት ጥቃት ለመከላከልና የመጣውንም የጠላት ኅይል ድል ለማድረግ ጥቅም ላይ የሚውል ተደርጎ ተዘጋጅቷል።

ሙሴ ከንጉሥ ዳዊት በፊት የነበረ መኾኑ ይታወቃል። ይኹን እንጂ ከመዝሙረ ዳዊት የተወሰዱ የሚመስሉ ቃላት ይገኛሉ። ሙሴ ከፈርኦን ጋር ፊት ለፊት ፍልሚያ በሚያደርግበት ጊዜ በመዝሙረ ዳዊት መልክ የተጻፉ ዐረፍተ ነገሮችን በጽሑፉ መካከል ተጠቅሰው ይታያሉ። ለምሳሌ “ወአይድኅፅ ሰኮናየ ወአይደቅ”²⁸ በመዝሙር 16፡-5 ላይ የሚገኘውን ሐሳብ የሚመስል ነው። በፅንሰ ሐሳብ ደረጃ አንድ ቢመስልም ሙሉ ለሙሉ ግን ከመዝሙሩ የተቀዳ እንዳልኾነ መረዳት ያስፈልጋል። እንደዚህ ያለው የሐሳብ መመሳሰል ኹኔታ የሚከሰትበት በተለያዩ ምክንያቶች ሊኾን ይችላል። የሚከሰትበት መንገድ ከአንደኛው ቅጅ ወደ ሌላ ቅጅ ሲባዛ የተፈጠረ ልዩነት ሊኾን ይችላል። ወይም ደግሞ የግዕዙን ቋንቋ በውል ያልተረዱ ኾነው ነገር ግን ቅጅውን ያከናወኑት እነሱ ከኾኑ ድርጊቱ ተፈፅሞ ሊኾን ይችላል።

ከላይ እንደ ተጠቀሰው “መግረሬ ፀር” በሚል ርዕስ የተለያዩ ይዘት ያላቸው ጽሑፎች ቢኖሩም “መጽሐፈ ሙሴ” ከሌሎች ለየት የሚያደርገው ከፈርኦን ጋር በሚያደርገው የተጋድሎ እንቅስቃሴ ወቅት ገቢራዊ ክንውኖችን (ማጅካዊ ቀመሮችን) የተጠቀመበት ዝርዝር ነጥቦችና ለገቢር ሥራው ያገለገሉ ቁሳቁሶች በጽሑፉ ውስጥ ሰፍረው መገኘታቸው ነው።

²⁷ “(እኔን) ለወልደ መድኅን የምድንበት ጋሻ ይሁነኝ፣ ከሚጠሉኝና ከጠላቶቼም ዕጅ ይታደገኝ!” ይላል የጽሑፉ ባለቤት።
²⁸ “ተረከዜ አይንሸራተት! አልውደቅም!”።

6. ፈርአንን ድል ለማድረግ በቁሳቁሶች ላይ ማጅካዊ ትግበራን ማከናወኑ

ጽሑፉ እንደሚናገረው ሙሴ ማጅካዊ ገቢሩን ለማከናወን የተለያዩ ቁሶችን ተጠቅሟል ይላል። ጠጠር፣ ዐመድ፣ ውኃ፣ የውኃ መያዣ ገበታ፣ በትር እና ኅቡዕ ስሞችን የያዘው የጸሎት መጽሐፍ ሙሴ ከተጠቀመባቸው ቁሳቁሶች መካከል ጥቂቶች ናቸው። በመጀመሪያ ያደረገው ውኃውን በገበታ፣ ዐመድ፣ ጠጠር (በቁጥር ጠጠሮችን) አዘጋጅቶና ከፊት ለፊት አስቀምጦ አስቀድሞ የተሰጠውን የፈጣሪውን ኅቡዕ ስሞች በጸሎት መልክ እያነበነበና እየደገመ ዐመዱን በውኃው ላይ መበተን፣ ጠጠሮችን ውኃው ላይ በመጣልና እንዲሰጥሙ በማድረግ ነው። ጠጠሮችን በገበታ ውኃ ላይ በመጣል የሚያሰጥምበት ዋነኛው አንጻራዊ ምክንያት ፈርአንና ሠራዊቱ እንደጠጠሮቹ እንዲሰጥሙ ለማድረግ “እንደዚህ አስጥማቸው!” እያለ ፈጣሪውን የሚለማመንበት የመከላከያ ጸሎት ነው። በኋላም ከነሠራዊቱና ከነሰረገላው በቀይ ባሕር እንዲሰምጥ ያደረገው ሙሴ በያዘው በትር ባሕሩን ሲመታው የተከናወነ ከሥተት መኾኑን ከመጽሐፉ ውስጥ የሰፈረውን ገቢራዊ ክንውን በማገናዘብ መረዳት ይቻላል።

በጽሑፉ መሠረት ሙሴ ተአምር የሚያደርግባት በትር “ዕፀ ሎማ” ተብላ በስም ተጠቅሷል ሰፍራለች። ያች በትር ከታሪክ አንጻር ከአዳም ጀምሮ የመጣች እንደሆነች ይነገራል። አዳም በፊፀመው ጥፋት ከገነት ሲባረር ባዶ እጁን አልወጣም። ለመባረሩ ምክንያት ከሆነችው ዛፍ ቅርንጫፍ ላይ ሰብሮ በትር ይዞ ወጥቷል። እንደ ምርኩዝም ሲገለገልባት ቆይቷል። ከገነት ተባርሮ ከወጣ በኋላ በዋሻ ውስጥ ቆይታውም እንደ መሣሪያ ተገልግሎባታል። ያች በትር በዋሻ ውስጥ ተደብቃና ጠፍታ ከቆየች በኋላ በትውልድ ቅብብሎሽ ተላልፋለች። ኖላ፣ ሴት፣ አብርሃም ወዘተ እየተቀበባበሷት ከሙሴ እጅ ደርሳለች። እንግዲህ ሙሴ ያንን ሁሉ ተአምር ያደርግ የነበረው ከአዳም ጀምሮ የመጣችውን በትር በመጠቀሙ እንደሆነ ይታመናል። ይህ ታሪክ “በዓተ መዛግብት” በሚል በግዕዝ ቋንቋ በተጻፈ መጽሐፍ ውስጥ²⁹ እንደሚገኝ ይነገራል።

ይችን በትር በመጠቀምም በፈርአንና ራሱ ፈርአን ይመካባቸው በነበሩ እያኔስና እያንበሬስ በተባሉ የጥንት ግብጻውያን ቀሳውስት ፊት አስደናቂውን ተአምር ማከናወን ችሏል። በኋላም ቀይ ባሕርን ሲሻገር ባሕሩን ለኹለት ከፍሎባታል፤ በሲና በረሐ ውስጥ እስራኤላውያን በአገረመረመሩበት ወቅት ከዐለት ውኃ አፍልቆባታል፤ በመራራ ውኃ ላይ በትርን “ዕፀ ሎማ” በመጣል እንዲጠፍጥ አድርጎባታል።

በጽሑፎች ውስጥ ተነፃፃሪና ተምሳሌታዊ አገላለጾችን እንደተጠቀመ አመላካች ነገሮች ይታያሉ። ለምሳሌ፡-የውኃ መያዣ ገበታ፣ ጠጠርና ውኃ፣ ዐመድና ውኃ(ዐመዱ ምናልባት የዕጣን ወይም ለመስዋዕት የቀረበ የተቃጠለ የእንስሳት ስብ ሊሆን እንደሚችል ከተለያዩ ምንጮች መረዳት ይቻላል። መጽሐፈ ባሕርይ ላይ፡-

ወእመሰ ደመ ጠሊ ወላህም ወሐመደ እሳልት ኮኑ ይነዝኑ ላዕላ እለ ረኮሱ
ወያነጽሑሙ ወያጸሪ ሥጋሆሙ፡ እፎ እንከ ፊድፋደ ደመ ክርስቶስ ዘሦዐ ርእሶ

²⁹ Smith Sidney: Babylonian Historical texts. 1924. London. P. 93.

መስዋዕት ለእግዚአብሔር በመንፈስ ዘለዓለም ዘእንበለ ነውር ያነጽሕ ህሊናቲነ እምግብር ምውት ከመ ንትለአኮ ለእግዚአብሔር ሕያው/የፍየልና የላም ደም፣ የተቃጠለ የጊደር ስብ ዐመድ በረከሱት ላይ የሚረጩና የሚያነጻቸው፣ ሥጋቸውንም የሚያጠራቸው ከሆነ፣ ነውር የሌለው ሆኖ በዘለዓለም መንፈስ ያለ ምንም ጥፋት ራሱን መስዋዕት አድርጎ ለሕያው እግዚአብሔር ያቀረበ የክርስቶስ ደም ሟች የህሊና ቁስላችንን ምን ያህል ያነጻ! (መጽሐፈ ባሕርይ፡ 49)

የሚል ስለሚገኝ በጽሑፉ ውስጥ የተጠቀሰው ዐመድ ለመስዋዕት ከቀረቡ እንስሳት የተገኘው ስብ ከተቃጠለ በኋላ የሚገኘው ዐመድ እንደኾነ መረዳት ይቻላል። ሙሴ ዐመዱን በውኃው ላይ የበተነበት ገበር ወይም ድርጊት ከማጅክ ትግበራ ጋር ተቀራራቢነት ያለው ነው። ዐመዱን ባሕር ላይ ሲበትነው እንደጠፋ ኹሉ ፈርአንም እንደ ዐመዱ ተበትኖ ይጠፋል የሚል አንድምታ የያዘ ነው።

ሙሴ ዐምስቱን የአራት መጻሕፍት እንደጻፈ በታሪክ ይነገራል፤ ይታመናልም። ከነዚህ በተጨማሪ የሕይወት መመሪያው አድርጎ ሲጠቀምበት የነበረና የሚያጋጥሙትን ጠላቶቹን ድል ይነሳበት የነበረ ሌሎች መጻሕፍት እንደነበሩት የሚያመለክቱ ነጥቦች አሉ። ይህ በሙሴ ስም የተዘጋጀው መጽሐፍ በንጉሥ ዳዊት ዘመነ መንግሥት ጊዜ ዳዊት ጠላቶቹን ድል ለማድረግ በቤተ መንግሥቱ ውስጥ አስቀምጦ ይጠቀምበት እንደነበር፣ በኋላ ግን በካህኑ ሳዶቅ አማካኝነት በምሥጢር ሊደበቅ እንደቻለ ይነገራል። ክርስትና ከተሰበከ በኋላ በ330 ዓ.ም የመጀመሪያው የክርስቲያን ንጉሥ ታላቁ ቆስጠንጢኖስ ያንን የሙሴ ስድስተኛ መጽሐፍ ከተደበቀበት እንዳገኘውና ከሒብሩ ወደ ላቲን ቋንቋ አስተርጉሞ በወቅቱ ለነበረው ለሮሙ ጳጳስ ለሲልቨስተር የላከለት መሆኑን፡-

That which was hidden from David, the father of Solomon, by the High Priest SADOCK, as the highest mystery, but which was finally found in the year 330 A.D., among others, by the first Christian Emperor Constantine the Great, and sent to Pope Sylvester at Rome, after its translation under Julius II, Pontifice Maximus...³⁰

የሚል መረጃ አለ።

³⁰ Pontifice Maximus (tra) ,(330 AD): “THE Sixth Book of Moses: MOSES' MAGICAL SPIRIT-ART”. Translated from the Ancient Hebrew. printed in 1520 AD: Typis Manabilis sub poena excommunicationis de numquam public imprimendis sent to the Emperor Charles V., and highly recommended in the year 1520 A.D., approved by Julii II, duos libros quos Mosis condidit arter artistis summus sedalitate SADOCK. Libri hi colorum sacra sunt vota sequenter spiritus omnipotens qui uigil illa facit at est sumis pia necessaria. Fides.

ፈርአን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብሩ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

በግዕዝ ቋንቋ ተጽፎ የተገኘውና ለዚህ ጥናትም በዋና ግብአትነት ያገለገለው ይህ የመጽሐፈ ሙሴ ይዘትም ጠላትን ድል ለማድረግ የተዘጋጀ በመኾኑ ምናልባትም የሙሴ 6ኛው መጽሐፍ ተብሎ ከተጠቀሰው ጋር ተመሳሳይነት ሊኖረው እንደሚችል መገመት ይቻላል። እርግጠኛ ኾኖ ለመናገር ግን በሒብሩ ቋንቋ የተጻፈውን የመጀመሪያውን ቅጅና ከሒብሩ ወደ ላቲን የተተረጎመውን በአንድ ጎን፣ በግዕዝ ቋንቋ የተጻፈውን ደግሞ በሌላ ጎን በማድረግ እያነፃፁሩ ማየት ግድ ይላል። ይህንን የጸሎት መጽሐፍ በመጠቀምና በማነብነብ የፈጣሪው ኃይል ወደ እርሱ እንዲመጣ በማድረግ ቀይ ባሕርን ከፍሎቢታል፤ ፈርአንና ሠራዊቱንም አስጥሞቢታል፤ ድል አድርጎቢታል።

7. ስላገኘው ድል ሙሴ እግዚአብሔርን ማመስገኑ

ቀይ ባሕርን በበትሩ ከፍሎ እስራኤላውያንን ካሻገረ በኋላ እየዛተ የመጣው ፈርአንንና ሠራዊቱን በባሕሩ ሰምጠው እንዲያልቁ እንዳደረገ በመጽሐፉ ተገልጾ ይገኛል። እግዚአብሔር እንደዚህ ያለውን ተአምር ስላከናወነለት የሚመራቸውን ሕዝቦች አስተባብሮ በጋራ መዝሙር ዘምረዋል። ይህ የዘመሩት መዝሙር በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ትውፊትና ሥርዓት መሠረት ከአንድ መቶ ሐምሳዉ (150) መዝሙረ ዳዊት በተጨማሪ “ነቢያት” ተብለው ከተካተቱና በቁጥርም አሥራ ዐምስት(15) ከሚኾኑት መዝሙሮች መካከል በመጀመሪያ የሚገኘው ነው³¹።

8. የጽሑፉን አከፋፈል በተመለከተ

በብራናው ላይ የሰፈረው ሙሉው ጽሑፍ በምዕራፍ፣ በአንቀጽና በይዘት ሳይከፋፈል፣ ንዑሳን ርዕሶችም ሳይሰጠው መደዳውን ተጽፎ ይገኛል። ቅርፅና ውበት እንዲኖረው ታስቦ በተርጓሚው በኩል ውስጣዊ ይዘቱ ሳይነካ በጽሑፉ ውስጥ ያለውን ፅንሰ ሐሳብ መሠረት በማድረግ በንዑሳን ርእሶች ለመከፋፈል ተሞክሯል። በተጨማሪም ለትርጉሙ ሥራ አመች ለማድረግና በመጨረሻም አንባቢ መጽሐፉን ለማንበብ ለመረጃ በሚጠቀምበትና ሰዓት ግዕዙን ከአማርኛው ትርጉም ጋር ለማስተያየት እንዲያመቻው በማሰብ በተርጓሚዉ አማካኝነት ቁጥር ተሰጦታል። ይህ ቁጥር ግን ከመጀመሪያው የግዕዙ ጽሑፍ ላይ አልተካተተም። በተርጓሚዉ የተጨመረው የኢትዮጵያዉ ወይም የግዕዙ አኃዝ ከግዕዙ ምንባብ ላይ፣ የዐረብኛው ቁጥር ደግሞ ከአማርኛው ትርጉም ላይ ጎን ለጎን ወይም መሳ ለመሳ ተጽፈው ስለሚገኙ በቀላሉ መረዳት ይቻላል።

³¹ ዘፀአት 15:-1።

ግዕዝ ጸሎተ ሙሴ (መግረሬ ፀር) ³²	የአማርኛ ትርጉም መጽሐፈ(ጸሎተ) ሙሴ
፩. በስመ አብ ወልደ ወመንፈስ ቅዱስ ፩ አምላክ፡- ጸሎቱ ለሙሴ። ፪. ንነግረከሙ ንህነ ድግነቶ ለሙሴ እምዕደ ፈርኦን።	1. በአብ፣ በወልድ፣ በመንፈስ ቅዱስ ስም፤ አንድ አምላክ፤ የሙሴ ጸሎት። 2. ከፈርኦን የሚድንበትን የሙሴን ጸሎት እኛ እንነግራችኋለን።
፫. ጸሎቱ ወበረከቱ የሐሉ ምስለ ፍቁሩ ለ—— ለዓለመ ዓለም፣ አሜን።	3. ጸሎቱና በረከቱ ከወዳጁ ከ—— ጋር³³ ይኑር፤ ለዘለዓለሙ፣ አሜን!
፬. ዘወሀቦ እግዚአብሔር ለሙሴ መግረሬ ፀር³⁴፤ ፭. ቀዳሚው ወረደ ገብርኤል መልአክ ወይቤሎ” ኢትፍራህ ሙሴ ተሰምዖ ጸሎትክ ወስኦለትክ ኅብ እግዚአብሔር። ፮. ነአ አዕርግ ውስተ ደብረ ሲና“ ይቤለክ እግዚአብሔር አምላክክ።	4. ጠላትን ድል የሚካሄድበት እግዚአብሔር ለሙሴ የሰጠው “መግረሬ ፀር” ነው። 5. አስቀድሞ ግን ገብርኤል መልአክ ወረደና” ሙሴ አትፍራ! ጸሎትህና ልመናህ በእግዚአብሔር ዘንድ ተሰምቷል! 6. እግዚአብሔር አምላክህ ና! ወደ ሲና ተራራ ውጣ ይልህል” አለው።
፯. ወተፈሥሐ ሙሴ ሰባ ይሰምዕ ዘንተ ነገረ መልአክ። ፰. ወይቤ “ይትባረክ እግዚአብሔር አምላኪያ ዘፈነወ መልአክ ኅቤየ ናሁ። ፱. እምይእዘሰ አልቦ ሐዘን ውስተ ልብዮ።	7. ሙሴ ይህን የመልአክ ንግግር በሚሰማበት ጊዜም ተደሰተ፤ 8. “አሁንም መልአኩን ወደኔ የላከው እግዚአብሔር አምላኬ ይመስገን?³⁵። 9. ከዛሬ ጀምሮም በልቤ ውስጥ ሐዘን የለም” አለ።
፲. ወተንሥሐ ሙሴ ሰባ ይሰምዕ። ፲፩. ወዐርገ ውስተ ደብረ ሲና በከመ አዘዞ መልአክ እግዚአብሔር። ፲፪. ወጸለየ ሙሴ ወይቤ “አዐኩተክ ግዚአ አምላኪያ ወይትባረክ ከመ ስብሐተህ ቅዱስ።	10. ሙሴም [ንግግሩን] በሚሰማበት ጊዜም ተነሣ፤ 11. የእግዚአብሔር መልአክ እንዳዘዘውም ወደሲና ተራራ ወጣ። 12. ሙሴም አምላኪያ ሆይ አመሰግንህለሁ! የሚመሰገን ቅዱስ ስምም የተባረክ ይሁን?³⁶

³² “መግረሬ ፀር” የሚለው ራስን፣ ቤተሰብን፣ ንብረትን፣ ሀገርን፣ ወዘተ. ከጠላት ጥቃት ለመከላከል በሚል በባህላዊ ደረጃ ጥቅም ላይ የሚውል የድግምት ጽሑፍ ዓይነት ሲኾን የተለያዩ የመግረሬ ፀር ጽሑፎች ይገኛሉ። ከነነዚህ መካከል ጸሎተ ሙሴ(መጽሐፈ ሙሴ)፣ ቱላዳን፣ ሐፀረ መስቀል፣ አርድዕት፣ ወዘተ. የሚጠቀሱ ናቸው።

³³ ከ----- የሚለው በክፍቱ ቦታ ላይ የመጽሐፉ ባለቤት ወይም መጽሐፉን በጸሎት መልክ የሚጠቀመው ሰው የክርስትና ወይም የጥምቀት ክርስትና ስሙ የሚጻፍበት ቦታ ነው። እንደዚህ ያለው አጻጻፍ በብዛት በከታብ ጽሑፎች ውስጥ ይገኛል። አንደኛው ጊዜ ደግሞ ቀድሞ የነበረው ስም ተፍቆ ሌላ ስም ተጽፎበት ይገኛል። እንደዚህ ያለ ከሥተት ሲያጋጥም ጽሑፉ ለሌላ ሰው ግልጋሎት ሲሰጥ እንደነበር መገመት ይቻላል።

³⁴ ዘፀአት 4:-1 13

^{**} ይህ የግዕዝ ጽሑፍ በኢትዮጵያ ጥናትና ምርምር ተቋም (አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ) የብራና ጽሑፎች ክምችት ክፍል ውስጥ በመለያ ቁጥር IES.ms.2212 ተመዝግቦ ይገኛል።

³⁵ መዝሙር 143 :-1

³⁶ መዝሙር 71:-19

ፈርድን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዱ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

፲፫. ወይዘሌኔ ተመዋጥ ጎቤዮ። ፲፬. አንሥእ ጎይለከ ነክ ርድዐኒ ወአድጎነኒ።	13. ዛሬም ወደኔ ተመለስ! 14. ጎይልህን አገዛ! ና እርዳኝ! አድጎኝም!³⁷ በማለትም ጸለዮ።
፲፭. ወይቤ”አብርሀ ገጸከ። ፲፮. ወአውጽአኒ እምዕደሁ ለፈርድን።	15. “ፊትህን አብራ! 16. ከፈርድን እጅም አውጣኝ!” አለ።
ቃለ ትዝኅርት ዘፈርድን ፩. ወዘንተ ነገረ እንዘ ይብል ሙሴ መጽአ ፈርድን። ፪. ወለአከ እንዘ ይብል “ሰማዮት ተዐርግ ወምድረኑ ትበውዕ ወአልቦአ ዘየአውጽአከአ እምዕደዮአ። ፫. ወይዘሌኔ ተመዋጥአ ጎቤዮ እኩንነከአ በመአትዮአ። ፬. ወአነአ መጻእኩአ ጎቤከአ። ፭. ወአልቦአ ዘያውጽአከአ እምዕደዮአ።	የፈርድን ዛጅ-አዘል ገግግር 1. ሙሴም ይህንን ገግግር በሚናገርበት ሰዓት ፈርድን መጣ፤ 2. “ሰማይ ትወጣ? ምድርም ትገባ ይሆን? ከእጅ የሚያወጣህ ጎይል የለም! 3. በጭካኔዬ እገዛህ ዘንድ አሁኑኑ ወደኔ ተመለስ! 4. እኔም ወደአንተ መጣሁ! 5. ከእጅም የሚያወጣህ አካል የለም!” እያለ የዛጅ መልዕክት ላከ።
፮. ወይቤሎ ሙሴ “አከሰ ኢይፈርጎከ መግተከ ወትግርምተከ። ፯. ከመ ብርዕአ ቅጥቁጠ ይፈሰየከአ እግዚአብሔር።	6. ሙሴም “እኔስ በቁጣህና ማስፈራራያህ አልፈራህም! 7. እግዚአብሔር እንደ ደቀቀ ገለባ ያደርግህል” አለው።
፰. አምላኪ የሰአ ያደክመከአ ጎይለከአ። ፱. ወይነስተከአ እመጸክርከአ። ፲. ወይዘርወከአ ከመ ሐመድ ምስለ ከሎሙ ሠራዊትከአ።	8. አምላኬ እኮ ጎይልህን ያደክምብህል! 9. ከወንበርህም ያፈልሰህል! 10. ከኹሉም ሠራዊትህ ጋር እንደ ዐመድ ይበትንህል!
፲፩. ወለልዮአ እግዚአብሔር አምላኪዮ ውእቱ ያድጎነነአ እምዕደዮአ።	11. እኔንም እሱው እግዚአብሔር አምላኬ ከእጅህ ያድነኛል!
፲፪. ወሰበ ሰምዐ ፈርድን ዘንተ ነገረ ተምዐ። ፲፫. ወነደ ልቡ ከመ እሳት። ፲፬. ወነድፈረ ስዕርተ ርዕሱ። ፲፭. ወአስተጋብአሙ ለፎወኝ ነገሥት ወለከሎሙ ትዕይንቱ።	12. ፈርድንም ይህንን ነገር በሰማ ጊዜ ተበሳጩ፤ 13. ልቡም እንደ እሳት ነደደ፤ 14. በብስጭትም የራሱ ፀገፋን ይፎክት ጀመር። 15. ሰባሰባት(77) ነገሥታቱንና በዙሪያው የሚኖሩ ሁሉንም የከተማ ኗሪዎች ሰበሰባቸው።
፲፮. ወይቤሎሙ ለከሎሙ ነገሥቱ ወመኳንንቱ “ወሀሎ ፩ ብእሲ ዘስሙ ሙሴ፤ ዘእንበለ ውእቱ ሙሴ አልቦ	16. ለሁሉም ሹማምንቱና ነገሥታቱ “አንድ ስሙ ሙሴ የሚባል ሰው

³⁷ መዝሙር 79:-2

ዘአትረፍፕ።	አለ! ከዚህ ከሙሴ በስተቀር ሌላ የቀረን ምንም የለም!" አላቸው።
፲፯. ወኮሎሙ ነገሥቱ ወመኳንንቱ ጎልቁ በውዴት። ፲፰. ወይቤልዎ "ንህነሰ ንገብር ዘአዘገዘነ፤ እስመ አልቦ ንጉሥ ዘእንበሌከ ዘአኅምር ንህሃ።	17. ሁሉም ነገሥታቱና መኳንንቱ በአንድ ላይ በብስጭት አለቁ። 18. "ካለአንተ በቀር ሌላ የምናውቀው ንጉሥ ስለሌለ አንተ ያዘገዘኸንን እናደርጋለን!" አሉት።
፲፱. ወገብረ ፈርአን እምሰገዳቲሆሙ በአምሳለ ላህም በወርቅ ወበብፋር።	19. ፈርአንም ከሚሰግዳቲሆው (ከሚያመልካቸው) መካከል በወርቅና በብር የተሠራ የላም ምስል አዘጋጀ።
፳. ወይቤሎሙ "ሥግዱ ለዝንቱ አምሳለ ላህም።	20. "ለዚህ የላም ምስል ስገዱ!" አላቸውም።
፳፩. ወሰገዱ ጎቡረ ከመ ይቅትልዎ ለሙሴ።	21. ሙሴን ይገድሉት (ድል ያደርጉት) ዘንድም በጎብረት ሰገዱ።
፳፪. ወተጋብቡ ከሎሙ ሮወጂ ነገሥታት።	22. ሁሉም ሰባሰባቱ ነገሥታት ተሰባሰቡ።
ጸመ ሙሴ ማ መዓልተ ወማ ሌሊተ	የሙሴ 40 ቀንና 40 ሌሊት መጸም
፩. ወሰሚያ ሙሴ ከመ ይመጽእ ፈርአን ወእምዘ ጸመ ማ መዓልተ ወማ ሌሊተ።	1. ፈርአን እንደሚመጣም ሰምቶ ከዚያም በኋላ ሙሴ አርባ መዓልትና አርባ ሌሊት ጸመ ³⁸ ።
፪. ወካእበ ይቤ ሙሴ "ስምዒኒ እግዚአ ጸሎትዮ። ፫. ወኢትትኃየየኒ ስእለትዮ። ፬. እስመ አልብየ ባዕድ አምላክ ዘአንበሌከ።	2. ዳግመኛም ሙሴ "አቤቱ ጌታዬ ሆይ ጸሎቴን ስማኝ። 3. ልመናዬንም ቸል ቸል አትበልብኝ ³⁹ ። 4. ካለአንተ በስተቀር ሌላ ባዕድ አምላክ የለኝምና
፭. ወአልብየ እም ወአብ አእግዚአ ወኢኖላዊ።	5. አባትና እናት፣ ጠባቂና ገዢም የለኝም።
፮. ወአንተሰ እግዚአ አምላኪየ ኩነኒ ረዳኤ ወመድኃኔ ጎበ ቀርቦ ወመጽእ ጎቤየ ዝውእቱ ፈርአን ከመ ኢይትበአሰኒ።	6. አቤቱ አንተ አምላኬ ሆይ! ይኸው! ፈርአን ወደኔ መጥቷል፣ ቀርባልም፤ እሱም እንዳይገዳደረኝ አንተ ረዳቴና መዳኛዬ ሁኝኝ።
፯. ወናሁ መጽአ ወቀርቦ ጎቤዮ። ፰. ወሰምዐ እግዚአብሔር ስእለቶ ለሙሴ። ፱. ወአውረደ ሎቱ ሲሳዮ መና ጥዑመ ዘምሉዕ በረከተ።	7. እናም አሁን መጣ! ወደኔም ቀረብ!" አለ። 8. እግዚአብሔርም የሙሴን ልመና ሰማ። 9. ለሚመገበውም የሚጠፍጥፍ በረከትን የተሞላ መናን

³⁸ ዘፀአት 24:-18።
³⁹ መዝሙር 54:-1።

ፈርአን ድል የተደረገበት ጸሎት መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዱ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

	አወረደለት ⁴⁰ ።
፲. ወተናገር እግዚአብሔር በዐምደ ደመና።	10. በደመና ዐምድ ውስጥም ሆኖ እግዚአብሔር ተናገረው።
፲፩. ወይቤሎ “አነ እግዚአብሔር አምላክክ”።	11. “እኔ እግዚአብሔር አምላክህ ነኝ!” ⁴¹ አለውም።
፲፪. ወደንገጸ ወፈርነ ሙሴ ዐቢየ ፍርነተ።	12. ሙሴም ከባድ ፍርኃትን ፈራ፤ ደነገጠም።
፲፫. ወወድቀ በገፁ።	13. በግንባሩም ወደቀ(ተደፋ)።
፲፬. ወኮነ ከመ በድን ሰባ ይሬኢ መንበሮ ዘነደ እሳት።	14. የእሳት ነበልባል ዙፋኑን ባየ ጊዜም እንደበድን ሆነ።
፲፭. ወአንሥኦ ኢየሱስ በቃሉ ወይቤሎ “ተንሥኦ ገብርየ ሙሴ ዘሰምረ ነፍሱየ።	15. ኢየሱስም ⁴² “መንፈሴ የወደደህ አገልጋዬ ሙሴ ሆይ! ተነሥ!” ⁴³ አለው በቃሉ፤ አነሣውም።
፲፮. ኢትፍራህ ናሁ ተሰምዐ ስእለትክ።	16. “አሁን ልመናህ ተሰምቷል፤ አትፍራ፤
፲፯. ናሁ አነ ኅይልክ ወፅንዓትክ።	17. እነሆ ኅይልህና ብርታትህ አኔ ነኝ፤
፲፰. ወኮሉ ፍጥረት ይኩንክ ረዳኤ።	18. ሁሉም ፍጥረት ረዳት ይሁንህ፤ ⁴⁴
፲፱. ናሁ ትሬኢ ኮሎ እዘርዖ አነ ለፈርአን ከመ ሐመድ በማእከለ ባሕር።	19. ፈርአንን በባሕር መካከል እንደ ዐመድ ስበትነው አሁን ታያለህ፤” አለው።
፳. ወሶቤሃ ይቤሎ እግዚአነ ኢየሱስ ክርስቶስ ዘንተ ነገረ አእኮቶ ወስብሑ።	20. ያን ጊዜም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ⁴⁵ ይህንን በሚለው ጊዜ ሙሴም አመሰግነው።
፳፩. ወዘመረ ወሰገደ ለመጸባረቅ ሙሴ።	21. ሙሴም ዘመረ (አልልም አለ)፤ ለዙፋኑም ሰገደ።
ተወክፎተ ገቢር ወአስማት⁴⁶	ሙሴ ኅቡዕ ስሞችንና ማጅካዊ ገቢርን ስለመቀበሉ
፩. ወጸሐፈ ኢየሱስ በዕደዊሁ ቆዳሳት።	1. ኢየሱስም በተቀደሱ እጆቹ ጻፈ ⁴⁷ ።

⁴⁰ ዘፀአት 16:-16።

⁴¹ ዘፀአት 3:-14።

⁴² “ኢየሱስ” የሚለው ቃል በሙሴ ጊዜ አልነበረም። ይሁን እንኛ “ሙሴና ኤልያስም ከጌታችን ከኢየሱስ ጋር እየተነጋገሩ ታዩአቸው።” የሚል መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይገኛል። ማርቆስ 9:-4፤ ማቴዎስ 17:-1-13፤ ሉቃስ 9:-28።

⁴³ ዮሐንስ ወንጌል 1:-1-3 ላይ “በመጀመሪያም ቃል ነበረ፤..” የሚል ስለ አለ ነው።

⁴⁴ “ፍጥረታት ሁሉ አጋገር ይሁንህ” ተብሎ በተሰጠው መመሪያ መሠረት ሙሴ የፀሐይና የጨረቃን፣ የሰማይ ከዋክብትን፣ የአፅዋትን፣ የዕፅዋትን፣ የመላእክትን፣ የመስቀልን፣ ወዘተ ዕርዳታ የጠየቀበትን የመለማመኛ ጸሎት በጽሑፉ ውስጥ ማየት ይቻላል።

⁴⁵ ማርቆስ 9:-4

⁴⁶ ከላይ የተዘረዘሩ የኅቡዕ ስሞች ቃላት በአብዛኛው ከዕብራይስጥ፣ ከላቲን፣ ከግሪክ ቋንቋዎች የተወሰዱ ናቸው።

⁴⁷ ዮሐንስ ወንጌል 8:-6። ዝመት ፈፀማለች ብለው እንዲፈርድባት ከፊቱ ባቆሟት ሴት ምክንያት ኢየሱስ ኅንበስ ብሎ መሬት ላይ በዕጁ እንደጻፈ የሚናገር ቃል አለ። የከሳሾችን ኃጢአት አስመልክቶ ኢየሱስ መሬት ላይ የጻፈው ቃል ምን እንደሚል እርግጠኛ ጅም መናገር ባይቻልም ምሥጢራዊ ትርጉም የያዘ ቃል እንደኾነ በትውፊት ይነገራል። ይህ የሙሴ መጽሐፍ በቅድመ ክርስትና በእስራኤላውያንና በፈርአን መካከል በቀይ ባሕር ላይ

፪. ነገሮ ወይቤሎ ለሙሴ። ፫. “ሲሮስና ስምዖ። ፬. ፊናስር ስምዖ። ፭. ጳልናኮ ስምዖ። ፮. ጥዊሮስ ስምዖ። ፯. ስናኮር ስምዖ። ፰. ፊሕኖስ ስምዖ። ፱. ወካዕመ ስምዖ። ፲. ያውስፍ ስምዖ። ፲፩. አሊሕዮስ ስምዖ። ፲፪. መግዮስ ስምዖ። ፲፫. ኤሎናስ ስምዖ። ፲፬. ሊጳሎስ ስምዖ። ፲፭. ሰፊሎና ስምዖ። ፲፮. ይርእዮስ ስምዖ። ፲፯. ዲዲዮስ ስምዖ። ፲፰. ረጳዮናስ ስምዖ። ፲፱. ቁቁናሬ ስምዖ። ፳. የፎስ ስምዖ። ፳፩. ፊልሒና ስምዖ። ፳፪. መዳፈስ ስምዖ። ፳፫. አልፋ ስምዖ። ፳፬. መቃድዮስ ስምዖ። ፳፭. አፈራስ ስምዖ። ፳፮. ዘዛናኤል ስምዖ።	2. ለሙሴ ነገረው፤ አለውም፤ 3. “ሲሮስና ስሜን፤ 4. ፊናስር ስሜን ፤ 5. ጳልናኮ ስሜን፤ 6. ጥዊሮስ ስሜን፤ 7. ስናኮር ስሜን፤ 8. ፊሕኖስ ስሜን፤ 9. ወካዕመ ስሜን፤ 10. ያውስፍ ስሜን፤ 11. አሊሕዮስ ስሜን፤ 12. መግዮስ ስሜን፤ 13. ኤሎናስ ስሜን፤ 14. ሊጳሎስ ስሜን፤ 15. ሰፊሎና ስሜን፤ 16. ይርእዮስ ስሜን፤ 17. ዲዲዮስ ስሜን፤ 18. ረጳዮናስ ስሜን፤ 19. ቁቁናሬ ስሜን፤ 20. የፎስ ስሜን፤ 21. ፊልሒና ስሜን፤ 22. መዳፈስ ስሜን፤ 23. አልፋ ስሜን፤ 24. መቃድዮስ ስሜን፤ 25. አፈራስ ስሜን፤ 26. ዘዛናኤል ስሜን፤
፳፯. ወኅብኩኩ ዘንተ አስማተ ንሣእ ይኩንከ መግረሬ ፀር። ፳፰. ወደይ ውስተ ማይ ፩ ዕብነ። ፳፱. ወአንብብ፤ ወበማየ ጸሎቱ ተሐፀብ።	27. እነዚህ ስሞች ሰጠሁህ! ጠላትን ድል ማድረጊያ ይኾንህ ዘንድ ያዝ። 28. አንድ ጠጠርም በውኃ ውስጥ ጨምር 29. (ኅቡዕ ስሞችን) አንብብ፤ ጸሎት በተደረገበት ውኃም ታጠብ¹⁸።
፴. ወዕብንዚ ይኩንከ መግረሬ ፀር።	30. ድንጋዩም(ጠጠሩም) ጠላትን ድል ማድረጊያ ይኾንህ።
፴፩. ወሰበ ትወግር ይጉየዩ። ፴፪. ወይደንግፀ ፀርከ ወይርዐዱ። ፴፫. ወይጉየዩ ወይደንግፀ። ፴፬. ወይዘረው ከመ ሐመድ። ፴፭. ወይሰበር ከመ ገል ኅይሎሙ።	31. [ጠጠሩን] በምትወግርበት ጊዜ ጠላቶችህ ይሸሹ። 32. ጠላቶችህ ይደንግጡና ይርበድብዱ። 33. ይደንግጡና ይሸሹ። 34. እንደ ዐመድም ይበተኑ። 35. ኅይላቸውም እንደ ሸክላ ገል ስብርብር ይበል።

የነበረውን ትዕይንት የሚያሳይ ቢኾንም ጽሑፉ የክርስትና ይዘት እንዲኖረው ተደርጎ እንደተዘጋጀና በወንጌሉ ላይ እንደሰፈረው ዐረፍተ ነገር በተመሳሳይ ጸሐፊው ኅቡዕ ስሞችን (ምሥጢራዊ ቃላትን) አያስብ እንደጻፈ ይናገራል።
⁴⁸ ሙሴ የተሰጠውን ጸሎት ካደረገ በኋላ ገቢራዊ ድርጊቱን ማከናወን እንደጀመረ የሚያስረዳ ነው።

ፈርኦን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዩ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

፲፯፻. ወትደምር ዕፀ ሎማ ምስለ ማየ ጸሎትክ። ፲፱፻. ወትነዝኅ ምስለ ማየ ጸሎትክ ወበፀጋምከ እንዘ ትብል “ዝርዎሙ እግዚአ ከመ ሐመድ ወከመ ጸበል ወማይ በኅይለ ዝንቱ አስማተክ።	36. ከጸለይህበት ውኃ ጋርም ዕፀ ሎማ (ሎማ የምትባልላን እንጨት) ትጨምራለህ። 37. “አቤቱ ጌታ ሆይ! በዚህ በስሞችህ ኅይል እንደ ትቢያና እንደ ዐመድ በትናቸው!”⁴⁹ እያልህ ከጸለይህበት ውኃ ጋርም በግራህ⁵⁰ በኩል ትረጫለህ።
፳፰. ወትፀውር ዕፀ ሎማ በአምሳለ ትእምርተ መስቀል። ፳፱. ወመጽሐፈሂ ትፀውር ውስተ ክሳድክ። ፴. ወትመውዕ ኅይለ ፀርከ ወጸላእትክ። ፴፩. በኅይለ ዝንቱ አስማተክ አድኅነኒ እግዚአ፡ ለ—።	38. ዕፀ ሎማውንም⁵¹ በመስቀል ምልክት አምሳል ትሸከማለህ። 39. መጽሐፍንም (ስሙ የተጻፈበትን) በአገትህ ታደርጋለህ⁵²። 40. የሚጠላህንና የጠላትህንም ኅይል ታሸንፍበታለህ። 41. ጌታ ሆይ! በዚህ በስሞችህ ኅይል አድኅኝ፤ ለ.....።
፴፪. አነ እምዎሙ፣ ውእቶሙኒ ኢይምዑኒ።	42. “እኔ ላሸንፋቸው እንጅ! እነሱ አያሸንፉኝ።”
፴፫. ወሰበ ጸለየ ሙሴ በጸሎቱ እምትይንቱ ሰባ ይሠርቅ ፀሐይ፣ ፴፬. “ተንሥእ እግዚአ ወይዘረወ. ፀርክ። ፴፭. ወይገየዩ ከሎሙ እለ ይጸልዑ ስመክ ቅዱስ። ፴፮. በእንቲአክ እብለክ ተፈሳክኩ ወሐየወክኩ በዝንቱ አስማተክ ከመ ተሀበኒ ተምኔትዮ”።	43. ሙሴም ከከተማው ውስጥ ሳለ ፀሐይ በሚወጣበት ጊዜ፣ 44. “ጌታ ሆይ ተነሥ! ጠላቶችህም ይበተኑ። 45. የተቀደሰው ስምህን የሚጠሉ ሁሉም ይሸሹ። 46. በዚህ(በዝህ) በስሞችህም የተመኘህትን እንደ ምትሰጠኝ አምኜ በአንተ ተደሰትሁ፤ ዳንሁም አልሀለሁ”።
፴፯. ወካእበ ይቤ “ግፍዎሙ እግዚአ ለእለ ይገፍዑኒ ለ—— አሜን።	47. ዳግመኛም “ጌታ ሆይ! የሚገፋኝን ግፋቸው፤ ለ——፤” አሜን⁵³።
፴፰. ለይኩኑ ከመ ጸበል ዘቅድመ ገፀ ነፋስ”።	48. በነፋስ ፊት እንዳለ አባራ ይኹኑ” አለ።
፴፱. ወካእበ ይቤ “ይትነሣእ እግዚአብሔር ወይዘረወ. ፀሩ፣ ለ.....።	49. እንደገናም “እግዚአብሔር ይኸላል፤ ጠላቶቼም ይበተናሉ”⁵⁴፤ ለ⁵⁵.....።”

⁴⁹ ዘፀአት 4፡-9

⁵⁰ ግራ ብዙ ጊዜ የድክመት ምልክት ተደርጎ ይወሰዳል። በዘልማድም “ጠላቴን በግራዬ ጣልልኝ!” የሚል ፈጣሪን የመማጸኛ ባህል አለ። ሙሴ ጸሎቱን ከጨረሰ በኋላም ጠላቱ ፈርኦንን ድል ያደርገው ዘንድ የጸለየበትን ውኃ ወደ ግራ እየረጨ ሲለማውን ይታያል።

⁵¹ ዘፀአት 4፡-20 “...ሙሴም ያችን የእግዚአብሔር በትር በእጁ ይዞ ሔደ”።

⁵² በገጠር ኢትዮጵያና በተወሰነም ደረጃም ቢኾን በከተማ ሰዎች ዘንድ ኅቡዕ ስሞችን በሽብልል ብራና እያጻፉ በአንገታቸው ይይዛሉ። ይህንን የሚያደርጉበት ዋናው ምክንያት ደግሞ ራሳቸውን ከጠላት፣ ከሸታ፣ ከክፉ መንፈስ ጥቃት ለመከላከል ብለው ያደርጉታል። የድሮ ነገሥታትም የጦርነት ውሎአቸውን በድል ለማጠናቀቅ በማለት ክታብ አጽፈው ይይዙ ነበር፤ የዓፄ ቴዎድሮስ የአንገት ክታብ እንደ ምሳሌ ሊወሰድ ይችላል።

⁵³ መዝሙር 34፡-1

	አለ።
፶. ወከመ ይትመሰው ሰም እምገፀ እሳት ከማሁ ይትመሰው በቅድመ ገፀ እግዚአብሔር ኩሎሙ ፀርዮ ወጸላእትዮ።	50. "ሰም በእሳት ዘንድ እንደሚቀልጥም ሁሉ እንደዚሁም ጠላቶቼና የሚገዳደሩኝ ሁላቸውም በእግዚአብሔር ፊት ውኃ ይሁኑ(ይቅለጡ) ⁵⁶ ፤
፶፩. ወካእበ ይቤ "ስመር እግዚአ ከመ ታድኅነኒ እምዕደ ኩሎሙ ርዮ ወጸላእትዮ።	51. ዳግመኛም "ጌታ ሆይ! ከሚገዳደሩኝና ከጠላቶቼ ከኹላቸውም ዕጅ ታድኅኝ ዘንድ ፍቀድ!" ⁵⁷ አለ።
፶፪. ወካእበ ይቤ "ስመር እግዚአ ከመ ታድኅነኒ በእንተ ስምክ እምነ ኩሎሙ ፀርዮ ወጸላእትዮ።	52. ዳግመኛም "ጌታ ሆይ! ከሚገዳደሩኝና ከጠላቶቼ ታድኅኝ ዘንድ ስለስምህ ብለህ ፍቀድ፤
፶፫. ወካእበ ይቤ "ተንሥእ እግዚአ ርድአኒ ወአድኅነኒ።	53. ዳግመኛም "ጌታ ሆይ ተኅሥና እርዳኝ! አድኅኝም!
፶፬. በእንተ ስምክ ወበእንተ ምሕረትክ ዕቀበኒ።	54 ስለ ስምህና ስለ ምሕረትህ ብለህ ጠብቀኝ" አለ።
ቃላት መርገም ዘመሴ	የመሴ የርግማን ቃላት
፩. ወቆመ መሴ ውስተ አፈ. ፀረዊ ወርግዘተ ከኅናት ሶበ ይሰድዶ ፈርአን።	1. ፈርአን በሚያሳድደው ጊዜም መሴ በውጊያ ግንባርና በጠላት አገዳር ውስጥ ቆመ።
፪. ወይቤ "ዝርዎሙ ለኩሎሙ ፀርዮ ወጸላእትዮ አለ ይፈቅዱ ይቅትሉኒ።	2. "ይገሉኝ ዘንድ የሚሰጡትን የሚገዳደሩኝና ጠላቶቼን ኹላቸውንም በትናቸው ⁵⁸ ፤
፫. ይትቀተሉ በቅድሚያ ወበድኅሬዮ በኅይለ ዝንት አስማቲክ ይትመውዑ።	3. በኋላዬና በፊቴ ይገደሉ! በዚህ በስሞችህ ኅይል ይሸነፉ፤
፬. ወንህነኒ ንምዖሙ።	4. እኛም ድል እናድርጋቸው (እናሸንፋቸውም)" አለ።
፭. ወይቤሉ ኩሎሙ ኅቢሮሙ፣ አሜን።	5. ኹላቸውም በአንድ ላይ "አሜን!" አሉ።
፮. ወይድክም ኅይሎሙ ከመ ብርዕ፣ አሜን።	6. ኅይላቸውም እንደ ገለባ አገዳ ደካማ ይኹን፤ አሜን።
፯. ወይትቀጥቀጥ አዕፅምቲሆሙ፣ አሜን።	7. ዐጥንቶቻቸውም ይቀጥቀጥ፤ አሜን።
፰. ወይሰበር ዕደዊሆሙ ወእገሪሆሙ ወይከኑ ፅቡሳነ ወፅወሳነ፣ አሜን።	8. እጆቻቸውና እግሮቻቸውም ይሰበር! ሸባና ልምሾም ይኹኑ፤ አሜን።
፱. ወኢይከሀሉ አንቀልቅሎትነ፣ አሜን።	9. እኛንም ለማነዋወጥ አይቻሉ፤
፲. በኅይለ ዝንት አስማቲክ ይንፍጹ ወይጉየዩ በቅድሚያ ወበድኅሬዮ ወበየማንዮ ወበፀጋምዮ በፍፅምዮ ወበከዋላዮ፣	10. በዚህ በስሞችህ ኅይልም ይሸሹ! በፊቴና በኋላዬ፣ በቀኝና በግራዬ

54 መዝሙር 67:-4-5 ላይ ከሚገኘው ቃል ጋር ይቀራረባል።
 55 "ለ....." ተብሎ የሰፈረው ክፍት ቦታ የመጽሐፉን ባለቤት "ወልደ መድኅን" ተብሎ እንዲጸለይበት ነው።
 56 መዝሙር 67:-1።
 57 መዝሙር 39:-13።
 58 መዝሙር 67:-30-31።

ፈርድን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዱ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

አሜን።	ይሰደዱም፤ አሜን።
፲፩. ይዘረወ. ከመ ሐመድ በማዕከል ባሕር ሕዝቡ ለፈርድን ፀርየ ወጸላእትዮ፤ አሜን።	11. ጠላቶቼና የሚገዳደሩኝ የፈርድን ሕዝብ (ሠራዊት) በባሕር መካከል እንደ ዐመድ ይበተኑ፤ አሜን።
፲፪. በኅይለ ዝንቱ አስማቲክ ዘርዘር ምክርም፤ አሜን።	12. በዚህ በስሞችህ ኅይል ምክራቸውን በትን፤ አሜን።
፲፫. ወአጽልም ኅሊናሆም፤ አሜን።	13. ዕዝነ-ልቡናቸውንም አጨልም፤ አሜን።
፲፬. ይህጥዑ ዘይነብቡ በአፉሆም ወበቃሎም፤ አሜን።	14. በቃላቸውና በአፋቸው የሚናገሩት ይጡ፤ አሜን።
፲፭. ወይትከየዱ በታሕተ እገሪነ ከመ አሳዕን ኩሎም ፀር ወጸላእት፤ አሜን።	15. ሁሉም ፀርና ጠላቶች እንደ ጫማ ማሰሪያ በአግሮቻችን ስር ይረጋገጡ፤ አሜን።
፲፮. በኅይለ ዝንቱ አስማቲክ ደምስስ መንበሮም፤ አሜን።	16. በዚህ በስሞችህ ኅይል ወንበራቸውን አጥፋ(ገልብጥ)፤ አሜን።
፲፯. ወአጥፍህ ቤቶም ወመዝብር መሠረተ ቤቶም ወማሳደሪሆም፤ አሜን።	17. ቤታቸውንም አጥፋ! የቤታቸውን መሠረትና መኖሪያቸውንም አጥፋ፤ አሜን።
፲፰. ቤቶም አውዲ በእሳት፤ አሜን።	18. በታቸውንም በእሳት አቃጥል፤ አሜን።
፲፱. በኅይለ ዝንቱ አስማቲክ አኅልቆ ውሉዶም፤ አሜን።	19. በዚህ በስሞችህ ኅይል ልጆቻቸውን (በሞት ጨርስ) አሳልቅ፤ አሜን።
፳. ዘርዘር ምክርም ወደምስስ ዝክረ ስሞም፤ አሜን።	20. ምክራቸውን በትን፤ የስማቸውንም መታሰቢያ አጥፋ፤ አሜን።
፳፩. ይትነገፉ ከመ ጸጌዎት፤ አሜን።	21. እንደ አበባ ይርገፉ፤ አሜን። አሜን።
፳፪. በኅይለ ዝንቱ አስማቲክ ዘርዘር ምክርም ወእንግልጋሆም፤ አሜን።	22. በዚህ በስሞችህ ኅይል ስብሰባቸውንና ምክራቸውን በትን፤ አሜን።
፳፫. ወይትዓፀው አፉሆም ወጉርዔሆም፤ አሜን።	23. አፋቸውና ጉርጌቸውም ይዘጋ፤ አሜን።
፳፬. ወይልሳሳ ልሳኖም፤ አሜን።	24. ልሳናቸውም መናገርን አይቻል፤ አሜን።
፳፭. ወይሰዓኑ ተናግሮ ኩሎም እለ ይጸልውኒ ፀርየ ወጸላእትዮ፤ አሜን።	25. የሚጠሉኝና የሚገዳደሩኝ ኹሉም ብላሽ ይኹኑ፤ አሜን።
፳፮. በኅይለ ዝንቱ አስማቲክ ይጸሙ ዕዝኖም፤ አሜን።	26. በዚህ በስሞችህ ኅይል ጆሮአቸው ይደንቁር፤ አሜን።
፳፯. ወይኩኑ በኃማነ፤ አሜን።	27. ዲዳም ይኹኑ፤ አሜን።
፳፰. ይሰዕኑ ቀራንብቲሆም፤ አሜን።	28. ቅንድባቸው ይድከሙ፤ አሜን።
፳፱. ወይዑሩ አዕይንቲሆም፤ አሜን።	29. ዓይኖቻቸውም ይታወሩ፤ አሜን።
፴. ወይስፀኑ ነፅሮ ወተናግሮ በልህኖም ወበቃሎም፤ አሜን።	30. ማየትም ይሳናቸው፤ በቃላቸውና በልሳናቸውም መናገርን አይቻሉ፤

	አሜን።
፴፩. ወይሰፀኑ ሰሚዐ በአፅዛኒሆሙ፣ አሜን። ፴፪. ወይሰፀኑ ነፅሮ በአፅዛኒሆሙ፣ አሜን።	31. በደርግቻቸውም መስማት ይሳኑቸው፣ አሜን። 32. በዓይኖቻቸውም ማየት ይሳናቸው፤ አሜን።
፴፫. በጎይላ ዝንቱ አስማቲክ አውርድ መቀሰፍተ ላዕሌሆሙ፣ አሜን። ፴፬. ሑከሙ ወሰርዎሙ፣ አሜን።	33. በዚህ በስሞተህ ጎይል በላዎቸው ላይ መቅሰፍትን አውርድ፣ አሜን። 34. አውካቸው፣ ንቀላቸውም፤ አሜን።
፴፭. በጎይላ ዝንቱ አስማቲክ አብፅ ፍርሐተ ወረአደ ውስተ ልቦሙ፣ አሜን። ፴፮. ወዕቅፍተ በታጎተ ሰኮና አዕጋሪሆሙ ይትሞቅሁ፣ አሜን። ፴፯. ንኪደሙ ንህነ ከመ ጽንጉነ መርጎብ፣ አሜን። ፴፰. ወይኩን ሥጋሆሙ ለአራዊተ ገዳም ወለአዕዋፊ ሰማይ፣ አሜን።	35. በዚህ በስሞተህ ጎይል ፍራተና መርበደብድን በልባቸው ውስጥ አሳድር፣ አሜን። 36. እስርስር ይሉ ዘንድም በእግርቻቸው ተረከዝ ሥር መሰነካከልን አድርግ፣ አሜን። 37. እንደ ሜዳ ጭቃ እንረጋግጣቸው፣ አሜን። 38. ሥጋቸውም ለዱር አውሬዎችና ለሰማይ ወፎች ይሁን፣ አሜን።
፴፱. ወይተከዐው ደሞሙ፣ አሜን። ፵. ወይዘረወ አዕፅምቲሆሙ፣ አሜን።	39. ደማቸውም ይፍሰስ፤ አሜን። 40. ዐፅምቻቸውም ይበተኑ፤ አሜን።
፵፩. በጎይላ ዝንቱ አስማቲክ አጥፍኦ ብሔሮሙ፣ አሜን። ፵፪. ወአጎልቅ ንሞሙ፣ አሜን። ፵፫. ዕግቶሙ ወዴግኖሙ፣ አሜን። ፵፬. ብዔል የጎዘሙ፣ አሜን። ፵፭. ወፀራዊኒ የአጎዘሙ፣ አሜን።	41. በዚህ በስሞተህ ጎይል ሀገራቸውን አጥፋ፣ አሜን። 42. ንብረታቸውንም ጨርስ፤ አሜን። 43. ተከተላቸውና አግዳቸው (አሰቁማቸው)፤ አሜን። 44. ብዔል ⁵⁹ (የሰይጣን አለቃ) ይያዛቸው፣ አሜን። 45. ጠላት ሰይጣንም ⁶⁰ ይያዛቸው፤ አሜን።
፵፮. አንተ አግዚአ ኢትዮሰሙ ሕይወተ አላ ሑከተ በበይናቲሆሙ ከመ ኢይከህሉ ኪያየ መዋደትዋ፤ አሜን።	46. በአየራሳቸው እኔን ማሰነፍ እንዳይችሉ አቤቱ ጌታ ሆይ! አንተ ኹከትን እንጅ ሕይወትን አትስጣቸው፤ አሜን
፵፯. አርእስቲሆሙ ቀጥቅጥ፤ አሜን። ፵፰. ክሳውዲሆሙ ምትር፤ አሜን። ፵፱. አውርዶሙ ውስተ ማዕምቀ ባሕር፤ አሜን። ፶. ሰርዎሙ እስከ ለዓለመ ዓለም፤ አሜን።	47. ራሶቻቸውን ቀጥቅጥ፤ አሜን። 48. አንገቶቻቸውንም ቁረጥ፤ አሜን። 49. ወደ ጥልቅ ባሕርም አውርዳቸው፤ አሜን። 50. እስከ ዘለዓለም ንቀላቸው፤ አሜን።
፶፩. ስድዶሙ እምቅድመ ገፅ፣ አሜን።	51. ከፊት ለፊቱ አባርራቸው፤ አሜን።

⁵⁹ ሞአባውያን ያመልኩት የነበረ ጣዖት፣ ዘኅልቀ 25፣-3፤ ዘዳግ4፣-3፤ መዝ 105። የሰይጣን ስም፣ የአጋንንት አለቃ፣ የጉድፍ ጋኔን፣ ልክስክስ ጉድፍ፣ ሰራዊቱ ከሰማይ ተጠራርጎ የወደቀ፣ ማቴ12፡-24-27። ኪዳነ ወልድ ክፍለ። መጽሐፈ ሰዋስው ወግስ ወመዝገብ ቃላት ሑዲስ። 1948 ዓ.ም። 78፣ 279።

⁶⁰ ማቴ13፡-28-29

ፈርአን ድል የተደረገበት ጸሎት መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብሩ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

፶፪. ይግብዑ ድኅሬሆሙ ተኃፊሮሙ ኩሎሙ ፀርየ ወጸላእትዩ፤ እለ መከሩ እኩየ ላዕሌየ ለቀቲል፤አሜን።	52. እኔን ለመግደል በኔ ላይ የደሰቱ ጠላቶቼና የሚጠሉኝ ሁሉም ኅፍረትን ተከናንበው ወደ ኋላ ይመለሱ፤ አሜን።
፶፫. ርጉማን ወውጥህን ይኩኑ በሰማይ ወበምድር፤አሜን።	53. በሰማይም በምድርም የተረገሙና የተወገዙ ይኹኑ፤ አሜን።
፶፬. አንተ እግዚአ ኦሳሥር ነፍሳቲሆሙ፤አሜን።	54. አቤቱ ጌታ ሆይ! አንተ ነፍሳታቸውን (እስትንፋሳቸውን) አሳሥር፤ አሜን።
፶፭. ከመ ዕፅ ይሰበሩ፤ አሜን።	55. እንደ እንጨት ይሰበሩ፤ አሜን።
፶፮. ረስዮሙ ከመ ጢስ ወከመ ፍሬ ሣዕር ዘአልበሙ መንፈስ፤ አሜን።	56. ሕይወት እንደሌላቸው የሣር ፍሬዎችና እንደ ጢስ አድርጋቸው፤ አሜን።
፶፯. ረስዮሙ ወአግብአሙ ውስተ መስገርተ ሞት፤ አሜን።	57. በሞት ወጥመድ ውስጥ አድርጋቸው፤ አስገባቸውም፤ አሜን።
፶፰. ወርቆሙ ወብሩሮሙ ወኩሉ ንዋዮሙ ይትኅገውል፤ አሜን።	58. ወርቃቸውና ብራቸው፤ ኹሉም ገንዘባቸው ይጥፋ፤ አሜን።
፶፱. ወአልባሲሆሙኒ ይኩኑ ለእሳት፤ አሜን።	59. ልብሶቻቸውም ለእሳት ይዳረጉ፤ አሜን።
፷. አንስተያሆሙኒ ወአዋልዲሆሙኒ ይኩኑ ለዐባር ⁶¹ ፤ አሜን።	60. ሴቶቻቸውም (ሚስቶቻቸውም)፤ ልጆቻቸውም ለድርቅ (ለበሽታ፤ ለረኅብ) ይዳረጉ፤ አሜን።
፷፩. ወንዴግኖሙ ንህነ ወንጎዘሙ፤ አሜን።	61. እኛም እንከተላቸውና እንያዛቸው፤ አሜን።
፷፪. አንተ እግዚአ ኢትኅበሙ፤ አሜን።	62. አቤቱ ጌታ ሆይ! አንተ አትስጣቸው፤ አሜን።
፷፫. ወበኅይሉ ዝንቱ አሰማቲክ ፈጽም ተዐይነ ፀርየ ወጸላእትዩ፤ አሜን።	63. በዚህ በስሞችህ ኅይልም የጠላቶቼንና የሚጠሉኝን መሰባሰብ ጨርስ፤ (አቁም)፤ አሜን።
፷፬. አውርድ ላዕሌሆሙ ኩሎ ሕማመ ከብድ ከመ ዝናም፤ አሜን።	64. ኹሉንም የሆድ በሽታዎች በላያቸው ላይ እንደ ዝናም አውርድ፤ አሜን።
፷፭. ሑኩሙ ወሠርዎሙ በመቅሰፍትክ፤ አሜን።	65. በመቅሰፍትህ ነቅንቅና ንቀላቸው ⁶² ፤ አሜን።
፷፮. ወበመዓትክ ይደንግፁ፤ አሜን።	66. በመዓትህም (በቁጣህም) ይደንግጡ፤ አሜን።
፷፯. ወይትሐወኩ ለኩሉ ሕሊና ልበሙ፤ አሜን።	67. የኹሉም አእምሮአቸው (ልቡናቸው) ይታወክ፤ አሜን።
፷፰. ወይጉየዩ ኩሎሙ አሙኅ ተኃፊሮሙ፤ አሜን።	68. በእርግጠኝነት ኹሉም አፍረው ይሸሹ፤ አሜን።

⁶¹ ድርቅ፣ ዝናም የታጣበት ዘመን፣ በሽታ። ደስታ ተክለ ወልድ፣ ዐዲስ ያማርኛ መዝገበ ቃላት፣ 1962 ዓ.ም፤ 78፡902

⁶² መዝሙር 82:-15።

፳፱. ወይኩኑ ህሠራን በቅድሚያ ወበድኅሬያ፣ አሜን።	69 በኋላዬም በፊቴም እሥረኞች ይኹኑ፤ አሜን።
፷. ከመ ማይ ይትከፀዉ ውስተ ገፀ ባሕር ወያስጥሞሙ፤ አሜን።	70 እንደ ውኃ በባሕር ፊት ለፊት ይፍሰሱ! ያስጥማቸውም፤ አሜን።
፷፩. ወይኃጠሙ ማዕከለ ለኩሎሙ ፀርዮ ወጸላእትዮ እለ ይፈቅዱ ይቅትሉኒ፤ አሜን።	71 ሊገሉኝ የሚፈልጉ ጠላቶቼንና የሚጠሉኝን ኹላቸውን [ባሕር] ይዋጣቸው፤ አሜን።
፷፪. ወአርእዮሙ ኅይለከ ወሥልጣነ ለእለ ይፈቅዱ ይቅትሉኒ፤ አሜን።	72 ሊገሉኝ የሚሹትንም ኅይልህንና ሥልጣንህን አሳያቸው፤ አሜን።
፷፫. ይትመተሩ ከሳውዲሆሙ በአስይፍት፤ አሜን።	73 አንቶቻቸው በሰይፎች ይቆረጡ፤ አሜን።
፷፬. አሕፃሆሙ ወኩናቶሙ ይዘነም ላዕሌሆሙ፤ አሜን።	74 ጦራቸውና ፍላግቸው በላያቸው ላይ ይዘነም፤ አሜን።
፷፭. ወአያምስጡ እምዕዴዮ፤ አሜን።	75 ከአጆም አያምልጡ፤ አሜን።
፷፮. በበትር ዘአኃዘኩ ወበአዕባን ዘወገርኩ ወበቃል ዘተናገርኩ አነ እምዖሙ፤ አሜን።	76 በያዝሁት በትር፤ በወረወርሁት ድንጋይ ⁶³ በተናገርሁትም ቃል ድል ላድርጋቸው፤ አሜን።
፷፯. ወእቶሙኒ ኢይምዑኒ፤ አሜን።	77 እነሱም አያሸንፉኝ፤ አሜን።
፷፰. ወይድከም ሰኮና አፍራሲሆሙ፤ አሜን።	78 የፈረሶቻቸው ሰኮናም ይድከም(ይዛል)፤ አሜን።
፷፱. ወራከብቲሆሙኒ ይንጽሆሙ፤ አሜን።	79 ኮርቻዎቻቸውም ያንሸራታቸው ⁶⁴ ፤ አሜን።
፹. ወያውድቆሙ ውስተ ምድር፤ አሜን።	80 መሬት ላይም ይጣላቸው፤ አሜን።
፹፩. ወይሰዓኩ ተንሥኦ ወይሙቱ፤ አሜን።	81 መካሃትም አይቻሉ! ይሙቱም፤ አሜን።
፹፪. ንኪዶሙ ንህነ ከመ ፅንኑን መርሕብ፤ አሜን።	82 እኛ እንደ ሜዳ ጭቃ እንርገጣቸው፤ አሜን።
፹፫. አንተ እግዚአ ንስት መንበርሙ፤ አሜን።	83 አቤቱ ጌታ ሆይ! አንተ ወንበራቸውን ንቀል፤ አሜን።
፹፬. ወአድከም ኅይሎሙ ከመ ሣዕር፤ አሜን።	84 ኅይላቸውንም እንደ ሣር ደካማ(ልፍስፍስ) አድርግ፤ አሜን።
፹፭. ወይቁርር መዓቶሙ፤ አሜን።	85 ቁጣቸውም ይብረድ፤ አሜን
፹፮. ወይኩን ገጾሙ ጥብሉለ ከመ ሣዕር፤ አሜን።	86 ፊታቸውም እንደ ተጠቀለለ ሣር ይሁን፤ አሜን።
፹፯. ወአብዕ ኅዘነ ውስተ ልቦሙ ውስተ መንሱት፤ አሜን።	87 በጥፋት ጊዜም በልባቸው ውስጥ ሐዘንን አስገባ፤ አሜን።
፹፰. ወይድኃዕ ሠኮናሆሙ፤ አሜን።	88 ሰኮናቸውም(የፈረሶች) ይሰካከል፤ አሜን።
፹፱. ወትሐጠሙ ምድር ከመ ዳታን ወአቤሮን፤ አሜን።	89 እንደ ቆሬና አቤሮን

⁶³ “ተአተተ እምኔሆሙ መጠነ ሙጋሪ ዕብን” ወረወረ ፣ ሉቃ22:-41 የሚለው ምንባብ “ወገረ/ወረወረ” ተብሎ እንደሚተረጎም የሰፈረው የግዕዝ ቃል ያሳያል። በትር፣ ድንጋይና የድግምት ቃል በአንድ ላይ በዚህ ዐረፍተ ነገር ላይ መገኘታቸው በመነባንብ መልክ የቀረበው ድግምት ማጅክን(ነገረ ሥራይን) እና ገቢርን በግልጽ መጠቀሙን ያመለክታል።

⁶⁴ “ዘነጽኦ ለፈረኦን ወለ ኃይሉ ውስተ ባሕረ ኤርትራ፣ ኢሳ26:-5 ላይ የግዕዝ ግሥ ምስክር “ጣለ” ብሎ ይፈታል።

ፈርድን ድል የተደረገበት ጸሎት መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዱ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

	መሬት(ተከፍታ) ትዋጣቸው ⁶⁵ ፤ አሜን።
፯. አንተ እግዚአብሔር ፀሐይ አሕርሮሙ ከመ ሐምል፤ አሜን።	90 አቤቱ ጌታ ሆይ! ነፍሳቸውንና ሥጋቸውን እንደ ጎመን (ቅጠል) በፀሐይ ሐሩር አንተ አሳርራቸው፤ አሜን።
፺፩. ነፍሱሙ ወሥጋሆሙ ወይስአኑ ተንሥክ፤ አሜን።	91 ነፍሳቸውና ሥጋቸውም መነሣት አይቻሉ፤ አሜን።
፺፪. አንተ እግዚአብሔር በዘኢይትፈታሕ ማዕወረ ሞት እሥርሙ፤ አሜን።	92 አቤቱ ጌታ ሆይ! በማይፈታ በሞት ማሠሪያ እሠራቸው፤ አሜን።
፺፫. ከመ ጎምዖሙ በውስተ ጽልመት አጽልሞሙ፤ አሜን።	93 በጨለማ ውስጥ እናሸንፋቸው ዘንድ አሳውራቸው (አጥፋቸው) ⁶⁶ ፤ አሜን።
፺፬. ወዝርዎሙ ወንጎቶሙ እምንብረቶሙ ወተንሥክሎሙ፤ አሜን።	94 ከንብረታቸው ማጎረብትም አፈናቅላቸው፤ በትናቸውም፤ አሜን።
፺፭. አንተ እግዚአብሔር ዕደዊሆሙ ወእገሪሆሙ በዘኢይትፈታሕ ማዕወረ ሞት እሥርሙ ከመ ጎምዖሙ ጎህነ፤ አሜን።	95 አቤቱ ጌታ ሆይ! እኛ እናሸንፋቸው ዘንድ እጆቻቸውንና እግሮቻቸውን በማይፈታ የሞት ማሠሪያ አንተ እሠራቸው፤ አሜን።
፺፮. አንተ እግዚአብሔር ዕዳ ፍድዮሙ በከመ ግብረ ዕደዊሆሙ፤ አሜን።	96 አቤቱ ጌታ ሆይ! እንደ እጃቸው ሥራ(እንደሥራቸው) አንተ ፍዳን ከፈላቸው፤ አሜን።
፺፯. ወአፈድፍድ መከራ ዲበ ርዕሶሙ፤ አሜን።	97 በራሳቸውም ላይ መከራን አብዛባቸው፤ አሜን።
፺፰. ንስቶሙ ወኢትሕንዖሙ ለፀርየ ወለጸላኑት የ እስከ ለዓለመ ዓለም፤ አሜን።	98 ጠላቶቼንና የሚጠሉኝን ገለባብጣቸው! እስከ ዘለዓለምም አታጽናቸው ⁶⁷ ፤ አሜን።
ካልእ ጸሎቱ ለመጌ	የመጌ ሹለተኛ ጸሎት
፩. ወካዕበ ጸለየ ሙሴ ወይቤ “በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አምላክ።	1 እንደገናም ሙሴ “ በአብ ፤ በወልድ፤ በመንፈስቅዱስ ስም፡አንድ አምላክ” ⁶⁸ እያለም ጸለየ።
፪. ኅበኒ እግዚአብሔር ከሲተ አፉየ ከመ በልብ ርተቅ ወበሕሊና ንጹህ ወበመንፈስ ትሑት።	2 “አቤቱ ጌታ ሆይ! በልብ ቅን፤ በህሊና ንጹህ፤ በመንፈስ ትሑት እንድሆን አፌን የምከፍትበት” ⁶⁹ ስጠኝ ⁷⁰ ።
፫. ኅበኒ ኅይለ ወፅንፀ ከመ አማኑ ለፈርድን በዘኢአከ ኅይል ወፅንዕ።	3 አቤቱ ጌታ ሆይ! ፈርድን ከሚተማመንበት ኅይልና ብርታት ይልቅ በአንተ ዘንድ የሚገኝ ኅይልና

⁶⁵ መዝሙር 105:- 16-17።
⁶⁶ “ጸልመ” ጠፋ ተብሎ ሲተረጎም “ወጸልማ አዕይንቲሁ ለያዕቆብ” ጠፋ ይላል (ዘፍጥ49:-33፤ ከ4ሴ32:-7)።
⁶⁷ “ሐነጸ “ አጸና ተብሎ ሲተረጎም “ሐነጸ ሥርዓተ ማኅበር” አጸና” ይላል። ስንክሳር መስከረም 24!።
⁶⁸ ሙሴ በነበረበት ጊዜ “በአብ፤ በወልድ፤ በመንፈስ ቅዱስ፤ አንድ አምላክ” የምል ዐረፍተ ነገር አይታወቅም ነበር። ክርስቲና ከተመሠረተ በኋላ የመጣ ነው።
⁶⁹ “ከሠተ” ከፈተ ተብሎ ሲተረጎም “ከሠተ አፉሁ ወመሀርሙ” ከፈተ ይላል ግሥ፤ ማቴ5:-2። ዘፀአ 4:-10።
⁷⁰ ሙሴ ምላሱ-ተብታባ መሆኑን የሚያመለክት ነው።

፬. ወአታርነቅ ሣህለከ ውብዝታ አድነኖተከ።	ብርታትን ስጠኝ፤
፭. ወበምሕረትከ እመኔ ፍጡነ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	4 በብዙ ማዳገንንም፣ ቸርነትህንም አታርቅ።
፮. በዝንቱ ስምከ ዕቁባኒ ወተማኅፀነኒ ምስለ ኮሎሙ ሠራዊትየ ወአዝማድየ።	5 በምረትህም እንዲሁ ፈጥነህ እርዳኝ! አድነኝም። 6 በዚህ በስሞቼህ ኅይል ከኑሉ ዘመዶቼና ሠራዊቴ ጠብቀኝ! ተማለደኝም።
፯. በአድድኤል ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	7 በዚህ በድድኤል ስምህ እርዳኝ! አድነኝም።
፰. በእግዚአብሔር አብ በክርስቶስ ⁷¹ ወወልድ ወበፀጋሁ ለመንፈስ ቅዱስ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	8 በእግዚአብሔር አብ፣ በክርስቶስ ወልድና በመንፈስ ቅዱስ ፀጋ፣ በዚህ እርዳኝ፤ አድነኝም።
፱. በአማኑኤል ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	9 በዚህ በአማኑኤል ⁷² ስምህ እርዳኝ! አድነኝም።
፲. በግዮን ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	10 በዚህ በግዮን ⁷³ ስምህ እርዳኝ አድነኝም።
፲፩. በቀብዲር ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	11 በዚህ በቀብዲር ስምህ እርዳኝ፤ አድነኝም፤
፲፪. በአያኤል ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	12 በዚህ በአያኤል ⁷⁴ ስምህ እርዳኝ፤ አድነኝም።
፲፫. በቀብድር (ድግሞሽ ይመስላል) ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	13 በዚህ በቀብድር ስምህ እርዳኝ፤ አድነኝም ⁷⁵ ።
፲፬. በምናቴር ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	14 በዚህ በምናቴር ⁷⁶ ስምህ እርዳኝ፤ አድነኝም።
፲፭. በሴቃ ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	15 በዚህ በሴቃ ⁷⁷ ስምህ እርዳኝ፤ አድነኝም።
፲፮. በሕያው ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	16 በዚህ በሕያው ስምህ እርዳኝ፤ አድነኝም።
፲፯. በፀባዖት ስምከ በውእቱ ርድዐኒ ወአድነነኔ።	17 በዚህ በፀባዖት ስምህ እርዳኝ፤ አድነኝም።

⁷¹ “ክርስቶስ” የሚለው ቃል በሙሴ ጊዜ የተለመደ ባይሆንም በዚህ ጽሑፍ ውስጥ ግን ሰፍሮ እናገኘዋለን። ይጻፉት የዘት በሙሴ ጊዜ መሠረቱን የጣለ እንደሆነ ቢገመትም ክርስትና ከተስፋፋ በኋላ በጽሑፉ ላይ ጭማሪ እንደተደረገበት የሚያመለክት ሊሆን ይችላል።

⁷² ኢሳ 7:1-14።

⁷³ “ግዮን” የሚለው ቃል በግዕዝ የዓባይን ወንዝ የሚወክል ሲሆን በዚህ መጽሐፍ ደግሞ የአምላክን ስም ወክሎ ቀርቧል። በሌላ በኩል ደግሞ “nich/ሁሉም ነገር ያለው፣ ባለጸጋ” የሚል ትርጉም ተሰጦታል። Enno Littmann. “Arde’et: The magic book of the Disciples”. 1904. Pp. 28-29።

⁷⁴ “አያኤል” የሚለው “He whom all fear/ በሁሉም ዘንድ የሚፈራፈሩ/ሁሉም የሚፈራረው/” የሚል ትርጉም ተሰጦታል። ibid: Enno Littmann.

⁷⁵ ቁጥር 11 ላይ የተጻፈው በቁጥር 13 ላይም የተደገመ ይመስላል። ግን በፊደል “ዲ” እና “ድ” ይለያያሉ።

⁷⁶ “ምናቴር” የሚለው “chastiser/ጥፋት፣ በደል የሌለበት/” የሚል ትርጉም ተሰጦታል። ibid: Enno Littmann. P.28።

⁷⁷ “ሴቃ” የሚለው “all embracing/ሁሉን የሚያስገርም፣ የሚስደንቅ/” የሚል ትርጉም ተሰጦታል. Ibid: Enno Littmann. P. 29።

ፈርአን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዩ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

፲፰. በእግዚአብሔር አብ በክርስቶስ ወልድ ወበፀጋሁ ለመንፈስ ቅዱስ በውእቱ ርድዐን ወአድነነኒ።	18 በእግዚአብሔር አብ፣ በክርስቶስ ወልድ እና በመንፈስ ቅዱስ ሰጦታው በዚህ እርዳኝ፣ አድነኝም።
፲፱. ወአውፅአኒ እምዕደሁ ለፈርአን ወእምዕደ ኰሎሙ ፀርየ ወጸላእትየ።	19 ከፈርአን እጅና ከሁሉም ከጠላቶቼና ከሚተናኮሉኝ እጅም አውጣኝ።
፳. ወካእበ ደቤ ሙሴ በሰብከትከ ወበምጸአትከ በውእቱ ርድአኒ ወአድነነኒ።	20 ዳግመኛም ሙሴ “በዚህ በሰብከትህና በምግትህ እርዳኝ፣ አድነኝም”።
፳፩. በልደትከ ወበጥምቀትከ በውእቱ ርድአኒ ወአድነነኒ።	21 በዚህ በጥምቀትህና በልደትህ እርዳኝ፣ አድነኝም።
፳፪. በሞትከ ወበትንሣኤከ በውእቱ ርድአኒ ወአድነነኒ።	22 በዚህ በሞትህና በትንሣኤህ እርዳኝ፣ አድነኝም።
፳፫. በዕርገትከ ወሰተ ሰማያት በውእቱ ርድአኒ ወአድነነኒ።	23 በዚህ ወደ በሰማያት ባደረግከው ዕርገትህ እርዳኝ፣ አድነኝም።
፳፬. በማኅደርከ ንጹሕ ወበመንገርከ ዘኢያንቀለቅል በውእቱ ርድዐን ወአድነነኒ።	24 በዚህ በንፁህ ማደሪያህና በዚህ በማይነዋወጥ መንበርህ እርዳኝ፣ አድነኝም።
፳፭. በኅይልከ ጽኑዕ በውእቱ ርድአኒ ወአድነነኒ እምዕደ ፀርየ ወጸላእትየ።	25 ከጠላቶቼና ከሚተናኮሉኝ እጅ በዚህ በፅኑ ኅይልህ እርዳኝ፣ አድነኝም።
ሰኢለተ ተራድዖ እምፍጥረታት	የፍጡራንን እገዛ ስለመጠየቅ
፩. ወካእበ ደቤ ሙሴ “ሰማያት ወምድር ኩኑኒ ረድዐ።	1 ዳግመኛም ሙሴ ሰማይና ምድር ረዳት ሁኑኝ።
፪. ፀሐይ ወወርኅ ወከዋክብት ኩኑኒ ረዳኤ።	2 ፀሐይ፣ ጨረቃና ከዋክብትም ረዳት ሁኑኝ።
፫. ባሕር ወነፋሳት ኩኑኒ ረዳኤ።	3 ባሕርና ነፋሳት ረዳት ሁኑኝ።
፬. ዕፀወ ገዳም ወአራዊተ ገዳም ኩኑኒ ረዳኤ።	4 የጫካ ዕፅዋትና አራዊት ረዳት ሁኑኝ።
፭. ሰማይኒ ወአዕዋፊ ሰማይ ኩኑኒ ረዳኤ።	5 ሰማይም፣ የሰማይ ወፎቶም ረዳት ሁኑኝ።
፮. መላእክት ኃያላን ኩኑኒ ረዳኤ።	6 ኅያላን መላእክት ረዳት ሁኑኝ።
፯. መናብርት ወሥልጣናት፣ አጋእዝት ወኃይላት ኩኑኒ ረዳኤ።	7 መናብርትና ሥልጣናት፣ አጋእዝትና ኅይላት ረዳት ሁኑኝ።
፰. መላእክት ትጉሐን ኩኑኒ ረዳኤ።	8 የምትተጉ መላእክት ረዳት ሁኑኝ።
፱. እለ ትፀውሩ (ከሩቤል) መንበሮ ለልዑል ኩኑኒ ረዳኤ።	9 የልዑል አምላክ ዙፋንን የምትሸከሙ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲. መላእክት (ዐቃብያን መላእክት) እለ ተዐርጉ ምግባራቲነ ኰሎ ጊዜ ኩኑኒ ረዳኤ።	10 ሁል ጊዜ ሥራዎቻትንን የምታመላልሱ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲፩. መላእክት እለ ተዐቅቡ ነፍሳተ ኰሎ ጊዜ ኩኑኒ ረዳኤ።	11 ኹልጊዜ ነፍሳትን የምትጠብቁ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲፪. መላእክት ምሉአን ስብከተ ኰሎ ጊዜ ኩኑኒ ረዳኤ።	12 ኹልጊዜ በምስጋና የተሞላተሁ

⁷⁸ ከቁጥር 20 እስከ 25 ያሉት አባባሎች የብሉዩን ሳይሆን በሐዲስ ኪዳን የተፈፀሙ ሐላቦችን የያዙ ናቸው።

	መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲፫. መላእክት እለ ትቀውሙ ቀድሜሁ ለነደ እሳት በፍርጎት ወበረዓድ ኩኑኒ ረዳኤ።	13 በፍርጎትና በመንቀጥቀጥ በነደ እሳት(የፈጣሪን ግርማ መለኮት) በፊቱ የምትቆሙ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲፬. መላእክት ወመዘምራኒሃ ለኢየሩሳሌም ኩኑኒ ረዳኤ።	14 ለኢየሩሳሌም ዘማሪዎቿና ተላላኪዎቿ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲፭. መላእክት ክቡራነ ሕይወት በሰማይት እለ ትሰእሉ ምሕረተ ለሰብእ ኮሎ ጊዜ ኩኑኒ ረዳኤ።	15 ሁልጊዜ ለሰዎች ምሕረትን የምትለምኑ፣ በሰማይት የተከበራችሁ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲፮. መላእክት እለ ትትለክኩ ወትረ ለነደ እሳት ወእለ ወሰተ ነገድጻድ ኩኑኒ ረዳኤ።	16 ዘወትር በነገድጻድ ውስጥና ለነደ እሳት(ግርማ መለኮት) የምትላላኩ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲፯. መላእክት እለ ወሰተ ጊሜ ወእለ ወሰተ ደመናት ኩኑኒ ረዳኤ።	17 በደመናና በጉም ውስጥ ያላችሁ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲፰. መላእክት እለ ተዐቅቡ ኅይለ በረድ ወነፋስ ኩኑኒ ረዳኤ።	18 የነፋስና የበረድ ኅይለን የምትጠብቁ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፲፱. መላእክት መገፈሳውያን ወጠቢባን ኩኑኒ ረዳኤ።	19 ጠቢባንና መገፈሳውያን መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፳. እልፍ አእላፋት ወትልፊተ አእላፋት ኩኑኒ ረዳኤ።	20 እልፍ አእላፋትና ትልፊት አእላፋት ⁷⁹ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፳፩. መላእክት እለ ትቆድሱ ወእለ ትትለክኩም ለክቡር ወእለ ትኬልልዎ ለክቡር በክነፊክሙ በነደ እሳት እለ ትቆድስዎ ወትቆድስዎ ዘእገበለ ፅርአት ኩኑኒ ረዳኤ።	21 የተከበረውን አምላክ የምትላላኩና የምታመሰግኑ፣ የተከበረውን አምላክ በእሳት ክጌቻችሁ የምትጋርዱ፣ ያለምንም ማስታጎል የምታመሰግኑትና የምታወድሱት መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፳፪. መላእክት እለ ተዐቅቡ ሥጋሁ ለወልደ እጻለ አመሕያው በውስተ መቃብር ኩኑኒ ረዳኤ።	22 በመቃብር ውስጥ ሳለ የወልደ እጻለ አመሕያው ሥጋውን የምትጠብቁ ⁸⁰ መላእክት ረዳት ኹኑኝ።
፳፫. ሚካኤል ወገብርኤል እለ ሥዩማን ላእለ ኮሎ ፍጥረት በሰማይ በላእሉ ወበምድር በታጎቱ አልቦ ከማክሙ ኩኑኒ ረዳኤ።	23 በኹሉም ፍጡራን ላይ የተሾማችሁ ሚካኤልና ገብርኤል ከሰማይ በላይና ከምድሩም በታች እንደናንተ ያለ የለምና ረዳት ኹኑኝ።

⁷⁹ በተለምዶ “እልፍ አእላፋት፣ ትእልፊተ አእላፋት” የሚሉ የግዕዝ ቃላት “ስፍር ቁጥር የሌለው፤ የትየለሌ” ለማለት ሲኾን መሪጌታ ይትባረክ ገሠሠ የተባሉ ተመራማሪ ደግሞ “ኪነ-ጥበብ ሥነ-ጥበብ” በሚለው መጽሐፋቸው ውስጥ “እልፍ አእላፋት” የሚለውን፦... ፣ “ትእልፊተ አእላፋት” የሚለውን ፦... በማለት ገልጸውታል።(ገጽ)

⁸⁰ ማርቆስ 16:-5

ፈርአን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብድ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

በእንተ ተራድዖተ መስቀል	የመስቀልን እርዳታ ስለመጠየቅ
፩ “በዘተቀነው መስቀል ወበዘተሰቅለ ቦቱ መድኅን ኩኑኒ ረዳኤ።”	1 “መድኅን” ⁸¹ በተሰቀለበትና በተቸነከረበት መስቀል ⁸² ረዳት ኹኑኑ።
፪ በመስቀልክ ቀዳሽ ወበቃልክ ክቡር ይኩነኒ ወልታ መድኃኒት። ፫. ወያንግፈኒ እምዕደ ፀርየ ወጸላእትየ፣ ለ—።	2 በክቡር ቃልህና በቀዳሽ መስቀልህ የማዳን ጋሻ ይሁኑኑ። 3 ከሚጠሉኝና ከጠላቶቼ እጅም ያስጥለኝ (ያድኑኝ)! ለ—።
፬. ወለእለ ይጸልዕኩኒ ይጽለም ብርሃኖም። ፭. ወይርታቅ ረድኤቶም። ፮. ወእመሂ ተንሥኡ ኢይርከቡ ዘይረድኡሙ ወዘያድኅኖሙ ወኢ፩ሂ ዘይመርሐሙ። ፯. ወይንድድ ሥጋሆሙ ከመ ሠም በማእከለ ምድር፤ አሜን።	4 የሚጠሉኝም ብርሃናቸው ይጥፋ። 5 ረድኤታቸውም (ክብራቸውም) ይራቅ። 6 በተነሡም ጊዜ የሚረዳቸውና የሚያድናቸው፤ አንድም እንኳ የሚመራቸው አያግኙ። 7 ሥጋቸውም በምድር ላይ እንደ ሰም ይንደድ፤ አሜን።
፰. ወይማሰን ተስፋሆሙ ወፍግዐሆሙ ከመ ጊሜ ወበረድ፤ ፱. ይደምስሰሙ ወይንሰቶሙ እምክሮሙ። ፲. ወያጽልሞሙ ለኩሎሙ ፀርየ ወጸላእትየ፣ ለ—።	8 ደስታቸውምና ተስፋቸውም እንደ ጉምና በረዶ ይጥፋ። 9 ከምክራቸውም ያፍልሳቸው፤ ያጥፋቸውም። 10 ኹሉንም የሚጠሉኝንና ጠላቶቼን ያጨልማቸው (ያሳውራቸው)! ለ... ⁸³ ።
፲፩ ወለእለ ይጸልዕኩኒ ይጽለም ብርሃኖም። ፲፪ ወትርታቅ ረድኤቶም ወተአምኖቶም። ፲፫ ይትዓፀዱ ወይሕርሩ ከመ ፍሬ ሣዕር ወከመ ዕፅ።	11 የሚጠሉኝም ብርሃናቸው ይጨልም። 12 መተማመኛቸውና ረድኤታቸው ትራቅ፤ 13 እንደ ዕንጨትና እንደሣር ፍሬ ይታጩዱ፤ ይረሩም።
፲፬ ወይሰከኩ አውጽኦቶ እምእደዊኑ። ፲፭ ወጉንድዮሙሂ ይኅጥኡ ኅበ የኅሥሡ።	14 ከእጆቻችን ማውጣትም ይሳናቸው። 15 ደጅኖቻቸውም (ተጠባባቂዎቻቸውም) በሚፈልጉበት ዘንድ ይጡ።
፲፮ ወኢይድኃኑ እምዕደሡ ለእግዚአብሔር እምይእዜ ወእስከለዓለም፤ አሜን።	16 ከዛሬ ጀምሮ እስከዘለዓለምም ከእግዚአብሔር እጅ ቅጣት አይዳኑ፤ አሜን።

⁸¹ “መድኅን” የሚለው ቃል ጽሑፉን በጸሎት መልክ ይገለገልበት የነበረውን “ወልደ መድኅን”ን የሚገልጽ ቃል ነው።
⁸² የጽሑፉ ይዘት በብሉይ ዘመን የተከናወነውን ቢሆንም በዘመን ሐዲስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የፈፀመውን ሁኔታ ይናገራል። በተለይም ደግሞ በዓፄ አርዕ ያዕቆብ ዘመን መንግሥት ጊዜ ስለ መስቀል ክብር ብዙ ይባልና ይጻፍ ስለ ነበር መሠረቱን በቀዳሚው ጽሑፍ አድርጎ በባለቤትነት ሊያዘው ወልደ መድኅን ለተባለው ግለሰብ ተዘጋጅቶ እንደሚሆን መገመት ይቻላል።
⁸³ “ለ.....” የሚለው “ለወልደ መድኅን” ለማለት ነው። ለ ብሎ ነጥብ ነጥብ ማድረጉ ይህ ጽሑፍ ወደ ሌላ ቅጅ ሲገለበጥና ሌላ ሰው አገልግሎት እንዲውል ለማድረግና የክርስትና ስሙን ክፍቱ ቦታ ላይ ለማስፈር ታስቦ የተዘጋጀ ነው።

ተቃትሎቱ ለሙሴ ምስለ ፈርአን	ሙሴ ከፈርአን ጋር ያደረገው ተጋድሎ
፩. ወእምድኅረ ፈፀመ ሙሴ ጸሎቶ ወበረከቶ መጽአ ፈርአን እንዝ ይሰድዶ።	1 ሙሴም በረከቱን(ምርቃቱን)ና ጸሎቱን ከጨረሰ በኋላ ፈርአን ሊያሳድደው መጣ።
፪. ሙሴ ወተራከቦ በውስተ ፍኖት።	2 ሙሴም በመንገድ ላይ ተገናኘው።
፫. ወካእቦ ጸለዩ ዘንተ ጸሎተ።	3 እንደገናም ይህንን ጸሎተ ጸለዩ።
፬. ወነሥአ ፩ ዕብነ ወሐመደ እምድር በዕደደሁ።	4 ከመሬትም በመድና አንድ ድንጋይ በዕጅቹ ያዘ(አነሣ)።
፭. ወንዝኅ ማዕከሎሙ እንዝ ይብል "ዝርዎሙ እግዚአ ወንሥቶሙ ለዝ ⁸⁴ ኰሎሙ ሕዝብ ወነገሥት።	5 “አቤቱ ጌታ ሆይ! እነዚህን ኹሉንም ነገሥታትና ሕዝቦች አፍርሳቸው፤ በትናቸውም፤ እያለም በመካከላቸው በተኑ።
፮. ወለአለ ይፈቅዱ ይቅትሉኒ አርእዮሙ ኅይለከ ወሥልጣነከ።	6 “ይገሉኝ ዘንድ የሚሹትንም ኅይልህንና ሥልጣንህን አሳያቸው።
፯. ዮም በዛቲ ዕለት አርአኒ ኅይለከ በላላለ አማጽያን አለ አልበሙ ምሕረት።	7 ምሕረት በሌላቸው በአማጽያን ላይ በዚች በዛሬዋ ዕለት ኅይልህን አሳይ።
፰. ወንህነሰ አለ ንጸውእ ስመከ ቅዱሰ ወትረ እግዚአ አውጽአኒ(አውጽአነ) እምዕደሁ ለፈርአን ወእምዕደ ኰሎሙ ፀርዮ ወጸላእትዮ በጽላሎተ ከነፊከ።	8 አቤቱ ጌታ ሆይ! የተቀደሰው ስምህን ዘወትር የምንጠራ እኛንም ከሚጠሉኝ(ን)ና ከጠላቶቼ(ከጠላቶቻችን) ከፈርአንና ከሁሉም በከገፎቻህ ጥላ አውጣኝ ⁸⁵ ።
፱. ክድነኒ በወልታ መድኃኒትከ።	9 በአዳኚ ጋሻህም ጋርደኝ።
፲. ሠውረኒ ከመ ዶርሆ እንተ ታስተጋብእ እጐሊሃ ወተሐቅፍ በከነፊሃ።	10 ልጆቼን (ጫጫቶቼን) እንደምትሰበስብና በከገፎቼም እንደምትታቀፍ ዶር ሰውረኝ።
፲፩. ወከማሃ ሕቅፈኒ ወክድነኒ በየማነ ዕዴከ ቅዱስ።	11 እንደሰም በተቀደሰው ቀኝ ክንድህ እቀፈኝ፤ ሸፍኝንም።
፲፪. በኅይልከ ዕኑዕ አጽንዐኒ።	12 በፅነእ ኅይልህ አጽናኝ።
፲፫. ወአይተንተን እግርዮ።	13 እግራም አይፍገምገም።
፲፬. ወአይድነፅ ሠኮናየ፣ ወአይደቅ።	14 ተረከዜንም አያንዳልጠው! (አያንሸራተው) ⁸⁶ ።
፲፭. ወአሰሰል ፍርኅተ ወርዐደ እምልብዮ።	15 መርበትበትን፣ ከልቤም ውስጥጥ ፍርኅትን አስወግድ።
፲፮. ወአውድቆሙ ለኰሎሙ ፀርዮ ወጸላእትዮ።	16 ጠላቶቼንና የሚጠሉኝን ኹሉንም ጣላቸው።

⁸⁴ “ዝ” የሚለው የግዕዝ ቃል ነጠላ ትርጉም ያለው ሲሆን በሰዋስው ሕግ መሠረት “ኰሎሙ” ለሚለው ቃል ቅጥ ያ “አሉ” ማለት ነበረበት።
⁸⁵ በዚህ ዕረፍተ ነገር ላይ የሰዋስው መፋለስ ይታይበታል። የአንቀፅ አንድና ብዙ ይታያል። “እኛ” ብሎ ጀምሮ በ“እኔ” ይደመድማል።
⁸⁶ መዝሙር 16 :-5።

ፈርድን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዱ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

ገቢር ምስለ አስማት ⁸⁷	የተከናወኑ ማጅካዊ ትግበራዎች
፩. ወገብረ መሬት ፬ ዕብን።	1 መሬትም አራት ድንጋዮችን አዘጋጀ።
፪. ወቀተለ በ፩ ዕብን የወሳ።	2 በአንዱ ድንጋይም 140 ገደለ።
፫. ወበ፩ ዕብን ረዳየወ፤።	3 በአንደኛውም 7043 ገደለ።
፬. ወበ፩ ዕብን ረዳየ ወሳ።	4 በአንደኛውም 550 ገደለ።
፭. ወበ፩ ዕብን ረዳየወ፤።	5 በአንደኛውም 760 ገደለ።
፮. ወሶበ ርእዮ እግዚአብሔር ከመ ይተቃተል ምስለ ፈርድን ነበቦ እግዚአብሔር ለመሬት “ኢትፍራጎ መሬት ናሁ ትሬኢ ከመ እዘርዎ ለፈርድን ከመ ሐመድ በማእከለ ባሕር።	6 እግዚአብሔርም መሬት ከፈርድን ጋራ ሲጋደል ባየው ጊዜ “በባሕር መካከል እንደ ዐመድ ⁸⁸ ስበትነው አሁን ታያለህ! አትፍራ!” ብሎ መሬትን ተናገረው።
፯. ወናሁ ሀሎኩ ምስሌከ፤ ወይእዜኒ አነ ወአቱ።	7 “ዛሬም እኔ ነኝ! አሁንም ከአንተ ጋር አለሁ።
፰. ገእ አንተ ባሕር ኤርትራ።	8 አንተ ከኤርትራ ባሕር ውጣ።
፱. ከመ እዘርዎ ለፈርድን ከመ ሐመድ በማእከለ ባሕር ወከማሁ ትሬኢ ዘእገብር ወቢየ ጎደለ ላእለ ዝንቱ ፈርድን።	9 በባሕር መካከል እንደ ዐመድ እንደምበትነው፣ እንዲሁ በዚህ በፈርድን ላይ የማደርገውን ታላቅ ጎደል ታያለህ።
ዐዲዎተ እስራኤል በማዕከለ ባሕር	
፩. ወሐሩ መሬት ምስለ ሠራዊቱ ወእንዘ ይፀወሩ ታብቶመ ⁸⁹ ።	የእስራኤል በባሕር መካከል መሻገር 1 ታብታቸውንም እየተሸከሙ መሬት ከሠራዊቱ ጋርም ሔዱ ⁹⁰ ።
፪. ሚካኤል መልአክ እግዚአብሔር ይመርሆሙ መዓልተ በደመና ወኩሎ ሌሊተ በብርሃነ አሳት።	2 የእግዚአብሔር መላክ ሚካኤል ኹሉንም ሌሊቶች በአሳት ብርሃን፣ ቀን በደመና ይመራቸው ነበር ⁹¹ ።
፫. ወበጽሐ ባሕር ኤርትራ።	3 ከኤርትራ ባሕርም ደረሰ።
፬. ወአተብ 18 ፫ ጊዜ በትእምርተ መስቀል።	4 በመስቀል ምልክትም ፊቱን ሦስት ጊዜ አማተብ።
፭. ወነሥአ ዕፀ ሎማ።	5 ዕፀ ሎማንም (የበትሯ መጠሪያ ስም) ያዘ።
፮. ወዘበጣ ለባሕር ኤርትራ።	6 የኤርትራንም ባሕር መታት።
፯. ወይቤላ “ቁማ! ወአርምሚ! በትእዛዘ እግዚአብሔር እስከከሐልፍ ንህነ እንተ ማእከሌኪ!”።	7 “እኛ በመካከልሽ እስከከሐልፍ ድረስም በእግዚአብሔር ትዕዛዝ ጸጥ በይና

⁸⁷ “አስማት” የሚለው ቃል “ስምዕ” ከሚለው የግዕዝ ቃል የተወሰደ ሲሆን ከመለኮታዊ ጎደል ጋር ግንኙነት ያላቸው “ሳቡዕ ስምች” የሚባሉትን ለማመልከት ነው። ርኩሳን መናፍስትን ለመከላከል እነዚህ ስሞች በጸሎት መልክ መጠቀም መለመዳቸውና በጊዜ ሒደትም ከማጅክ ትግበራ ጋር በመያያዣቸው “አስማት” ሲባል በጎብረተሰቡ ዘንድ አሉታዊ ገፅታ ይዞ ይገኛል። እንደሚያመጣ

⁸⁸ መሬት እስራኤላውያን ወገኖቹን ይለቅላት ዘንድ ለጠላቱ ፈርድን ዐመድ ወደ ላይ በመርጨት በግብፃውያን ላይ ቀንሰል እንደሚያመጣ አድርጓል (ኦሪት ዘፀአት 9፡-8)

⁸⁹ “ታብት” የሚለው ቃል “መማደሪያ፣ ቤት” የሚል ትርጉም የያዘ ሲሆን፤ ምንልባትም እስራኤላውያን ከግብጽ ሲወጡ ለመጠለያ የሚሆኗቸውን ድንኳኖች ይዘው ስለነበር ያንን ለማመልከት እንጅ የቃል ኪዳን ታብት ማደሪያ ለማለት አይደለም። ምክንያቱም የቃል ኪዳንን ጽላት የተቀበሉት ባሕሩን ከተሻገሩ በኋላ ነው።

⁹⁰ ዘፀአት 10፡- 22-23

⁹¹ ዘፀአት 11፡-21 ላይ “ቀንና ሌሊት መጓዝ ይችሉ ዘንድ እግዚአብሔር ቀን በደመና ዐምድ፣ ሌሊት ደግሞ ብርሃን በሚሰጥ በአሳት ዐምድ ይመራቸው ነበር” የሚል ስለ አለ በጸሎቱ ውስጥ የሰፈረው ሐሳብ ከዚህ ከመጽሐፍ ቅዱሱ ጋር ተያያዥነት ያለው ይመስላል።

	ቁጥር፣ አላት፡፡
፳. ወሰቤ ጽዕኑ ኤርትራ ከመ ሀምድ እምባምባም ወእምፀጋሞም፡፡	8 ያንጊዜም ኤርትራ(የኤርትራ ባሕር) በቀኛቸውና በግራቸው እንደ ሀምድ ቆሙት፡፡
፳፡ ወወደዉ እስራኤል እንተ ማእከለ ባሕር እንዘ ይፀወሩ ታቦቶም ወእንዘ ይሴብሉ ወይዜምሩ [ንሴብሉ ለእግዚአብሔር ሰቡሐ ዘተሰቡሐ] ⁹³ ለእግዚአብሔር፡፡	9 ታቦታቸውንም ተሸከመው (እስራኤላውያን) ለእግዚአብሔር እልል እያሉና እያመሰገኑ በባሕር መካከል ተሻገሩ፡፡ ⁹⁴
ስጥመተ ፈርኦን ምስለ ሠራዊቱ ፳. ወካእበ እንዘ ይሰድድ ለመሴ መጽአ ፈርኦን ምስለ ኰሎም ሠራዊቱ ወምክለ ኰሎም ረፀወ፤ ነገሥት፣ ፪ወ፵ መኳንንት፡፡	የፈርኦንና የሠራዊቱ ስጥመት 1 ዳግመኛም መሴን ያሳድደው ዘንድ ፈርኦን ከኹሉም ሠራዊቱ፣ ከኹሉም ከ77 (ሰባ ሰባት) ነገሥታቱና ከ40 (መቶ አርባ) መኳንንቱ ጋር መጣ፡፡ ⁹⁵
፪. ወቦአ ማዕከለ ባሕር፡፡	2 በባሕር መካከልም ገባ፡፡
፫. ወኢተርፈ ፪ሂ እምወስቱቶም፡፡	3 ከውስጣቸውም (ከመካከላቸውም) አንድም እንኳ አልተረፈም፡፡
፬. በከዋላሃ ወፈጸማ፡፡	4 ከኋላ በኩልም ዘጋት (ደፈናት)፡፡
፭. ወውኅጠቶም ባሕር ኤርትራ፡፡	5 የኤርትራ ባሕርም ዋጠቻቸው፡፡
፮. ወተዘርወ ኰሎም ፀሩ ወጸላእቱ ለመሴ፡፡	6 የመሴ ጠላቶችና የሚጠሉት ኹሉም ተበተኑ፡፡
፯. ወከማሁ ይኅልቁ ወይጥፍዑ ፀርዮ ወጸላእትዮ፡፡	7 ጠላቶቹና የሚጠሉትንም እንደሱ ይለቁ፤ ይጥፉም፡፡ ⁹⁶
ጸሎቱ ለ“ወልደ መድኅን” ፩. ወካእበ በከመ አሕለፍኮ ለመሴ እንተ ማእከለ ባሕር ኤርትራ፡፡	የጸሎት ባለቤት ጸሎት 1 ዳግመኛም መሴን በኤርትራ ባሕር መካከል አንተ እንዳሳለፍኸው፡፡
፪. ወከማሁ አንተ አድኅነኒ ወአኅልፈኒ እምዕደ ኰሎም ፀርዮ ወጸላእትዮ፡፡	2 እንዳሁም ከሚጠሉኝ ኹሉና ከጠላቶቼ ዕጅ አንተ አድኅኝ፡፡
፫. በከመ አሰጠምኮ ለፈርኦን ወዘረወኮ ከመ ሐመድ በማዕከለ ባሕር ከማሁ አንተ እግዚአ ገርዎም ወአስጥሞም፡፡	3 ፈርኦንን በባሕር መካከል እንደ ሀምድ እንደበተንኸውና እንዳሰመጥኸው ጌታ ሆይ! እንደሱ ኹሉ የሚጠሉኝንና ጠላቶቼን በትናቸው፣ አስጥማቸውም፡፡ ⁹⁷
፬. ወአድክም ኅይሎም ለኰሎም ፀርዮ ወጸላእትዮ፡፡	4 የኹሉንም የሚጠሉኝንና የጠላቶቼን ኅይል አድክም፡፡

⁹² ዘፀአት 14:- 22-26።
⁷⁵ [] በዚህ ምልክት ውስጥ የገባው ከነቢያት መዝሙሮች መካከል በቁጥር 1 የሚገኘው የተርጓሚው ሐሳብ ተደርጎ ይወሰድ።
⁹⁴ ዘፀአት 15:-1።
⁹⁵ መዝሙር 105:-11።
⁹⁶ በጸሎት ውስጥ “አኔ” እያለ የሚናገረው ሰው መጽሐፉን በጸሎት የሚደግመው፣ በክርስትና ስሙ “ወልደ መድኅን” የተባለው የመጽሐፍ ባለቤት መሆኑ ነው።
⁹⁷ ይህ አባባል ጽሑፉን በጸሎት ምልክት የሚጠቀምበት የክርስትና ስሙ “ወልደ መድኅን” የተባለ ሰው ልክ መሴ ያደርገው እንደነበር ሁሉ እሱም እንዲፈፀምለት የሚጠይቅበት ጸሎት መሆኑ መረዳት ያስፈልጋል። “ወልደ መድኅን” የሚለው በእያንዳንዱ ዕንስ ሐሳብ መቋጫ ላይ ተጽፎ ይገኛል።

ፈርድን ድል የተደረገበት ጸሎተ መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዱ በኢትዮጵያ - ታዲያ እሱባለው

፩. ወሲድድሙ እምቅድሚያ ወእምድግሬየ ለኩሎሙ ፀርየ ወጸላእትየ ከመ ሣዕር ይብስት።	5 ኹሎንም የሚጠሉኝንና ጠላቶቼን እንደደረቀቸኝ ሣር ከፊቴም ከኋላዬም አባርራቸው።
፪. ንስቶሙ ወዝርዎሙ ለኩሎሙ ፀርየ ወጸላእትየ።	6. ኹሎንም የሚጠሉኝንና ጠላቶቼን አፍርሳቸው፤ በትናቸውም።
ስብሐተ ሙሴ	የሙሴ ምስጋና
፫. ወሶበ ርእዮ ሙሴ ከመ ተዘርወ ፈርድን በማዕከል ባሕር ወይቤ።	1. ፈርድን በባሕር መካከል እንደተባከነ ሙሴ ባየ ጊዜ እንዲህም አለ።
፬. “መንክር ግብርክ ዕፁብ ነገርክ ዘነሰትክ ኃይሎ ለፈርድን።	2. የፈርድንን ኃይል ያፈረሰህ፤ በባሕር መካከልም እንደ ዐመድ የበተንኸው፤ ሥራህ ድንቅ ነው።
፭. ወዘረውኮ ከመ ሐመድ በማእከል ባሕር።	3 በባሕር መካከልም እንደ ዐመድ በተንኸው።
፮. ወከማሁ ዝርዎሙ ለኩሎሙ ፀርየ ወጸላእትየ።	4 የሚጠሉኝንና ጠላቶቼን ሁሉንም እንዲሁ(እንደ ዐመድ) በትናቸው።
፯. ወካእበ ይቤ ሙሴ “እባርኮ ለእግዚአብሔር በኩሎ ጊዜ።	5 እንደገናም ሙሴ “በኹሎም ጊዜ እግዚአብሔርን አመሰግነዋለሁ።
፲. ወዘልፈ ስብሐተሁ ውስተ አፉየ።	6 ለዘወትርም ምስጋናው በአፌ ውስጥ ነው። ⁹⁸
፲፩. እስመ ክቡር ወቅዱስ ውእቱ ዘሎቱ ስብሐት።	7 ቅዱስና ክቡር ነውና፤ ለእሱ ምስጋና ይገባዋል። ⁹⁹ አለ።
፲፪. ወካእበ ይቤሉ ኩሎሙ ኃቢሮሙ በቃል አልዲሎሙ “ንሴብሐ ለእግዚአብሔር ስቡሐ ዘተሰብሐ——”።	8 ዳግመኛም ሁላቸው ቃላቸውን ከፍ አድርገው በኅብረት “የተመሰገነውን ምስጋና እግዚአብሔርን እናመሰግነዋለን” ¹⁰⁰ አሉ።
፲፫. ወካእበ ይቤሉ ኩሎሙ ኃቢሮሙ “መንክር ስብሐተክ ዘትገብር መንክረ።	9 እንደገናም ሁላቸው በኅብረት(በአንድነት) “ዕፁብ ድንቅ ነገርን የምታከናውን ምስጋናህ ድንቅ ነው፤
፲፬. መኑ ከማክ ስቡሕ በውስተ ቅዱሳን——”።	10 በቅዱሳን መካከል እንደ አንተ ማን የተመሰገነ አለ?” አሉ።
፲፭. ወዘንተ እንዘ ይብሉ እንተ ረገፀዋ ምድር ኢያብቆለት ሣዕረ እስከ ዮም።	11 ይህንንም ሲሉ የረገጧት መሬት እስከዛሬ ድረስ ሣር አላበቀለችም።
፲፮. ወኢያውረደ ዝናመ ላእለ ብሔሩ ዘእንበለ በረድ ወእሳት ወብድብድ ለጥፍአተ ፈርድን።	12 ፈርድንን ለማጥፋት ሲባል ከቸነፈር፤ ከእሳትና ከበረድ በቀር በሀገሩ ላይ ዝናብን አላዘነበም።
፲፯. ወኮነት ሀገሩ ለፈርድን ብድብድ ከመ ዘኢተፈጥረት ምስለ ፎወጂ ነገሥት፤ የወግ መኳንንት።	13 ከ77(ሰባ ሰባቱ) ነገሥታትና ከ140(አንድ መቶ አርባው)

⁹⁸ መዝሙር 33፡-1

⁹⁹ መዝሙር 98፡- 2 ። በተመሳሳይም በዕዙ መዝሙረ ዳዊት ውስጥ ከ150ው መዝሙር በተጨማሪ በቁጥር 15 የነቢያት መዝሙሮች ስለሚገኙ “ንሴብሐ ለእግዚአብሔር ስቡሐ ዘተሰብሐ።” የሚለው በተራ ቁጥር 1 ላይ የሚገኝ ነው።

¹⁰⁰ ከ15ቱ የነቢያት መዝሙር 1ኛው።

	መኳንንት ጋር እንዳልተፈጠረችም የፈርካን ሀገሩ የቸነፈር ሀገር ሆነች።
ኑልቄ ሕዝብ ዘላለቆች ሙሴ	ሙሴ የገደላቸው ሕዝብ ቁጥር(ብዛት)
፩. ሀገሩ ለፈርካን ወሠራዊቱ ለፈርካን ዘላለቆች ሙሴ ጂዮሞሮዎጂ፣ ጅዮሞሮዎጂ፣... ¹⁰¹ ።	1 በፈርካን ሀገር(በግብጽ) ሙሴ የጨረሳቸው የፈርካን ሠራዊት ብዛት ስፍር ቁጥር የላቸውም። 7,000,077፣ 20,000,880 ¹⁰² ፤ (ከመግቢያው ገጽ 4 ላይ ይመልከቱ)።
፪. ወዝ ኩሉ ዘላለቆች ለፈርካን ወለሠራዊቱ በጎይሰ እግዚአብሔር።	2 በእግዚአብሔር ጎይሰ ሙሴ የጨረሳቸው ፈረካንና የፈርካን ሠራዊቱ ይህ ኩሉ ነው።
፫. ወከማሁ አጎልቆች ለፀርየ ወለጸላእትየ ለዓለመ ዓለም አሜን።	3 የሚጠሉኝንና ጠላቶቼን ለሁልጊዜ እንደሰጡ ጨርሳቸው፤ አሜን።
ምጽአተ ሙሴ ጎበ ኢትዮጵያ	የሙሴ ወደ ኢትዮጵያ መምጣት
፩. ወአውጽአ እግዚአብሔር ለሙሴ እምብሔረ ግብ።	1 እግዚአብሔርም ሙሴን ከግብፅ ሀገር አወጣው።
፪. ወአገሥ ላዕለ ደቂቀ እስራኤል።	2 በእስራኤል ልጆች ላይም አነገሠው ¹⁰³ ።
፫. ወአውረሰ ምድረ ኢትዮጵያ(ገጽ24)።	3 የኢትዮጵያንም ምድር አወረሰው።
፬. ፎዎጂ ዓመተ መንግሥቱ ለሙሴ።	4 የሙሴ የንግሥና (የቆይታ) ጊዜው 77(ሰባ ሰባት) ዓመት ነው ¹⁰⁴ ።
፭. ወአወረረ ሎቱ ፀሮ ወጸላእቶ ለሙሴ በዝንቱ ጸሎቱ።	5 በዚህ ጸሎቱም የሚጠሉትንና ጠላቶቼን ለሙሴ አስገዛለት።
፮. ወከማሁ ረስዮኒ ¹⁰⁵ ወአግር ፀርየ ወጸላእትየ።	6 እንደሰጡ አድርገኝ፤ የሚጠሉኝንና ጠላቶቼን አስገዛልኝ።

¹⁰¹ በምጽአት ውስጥ ሌሎች ተጨማሪ ቁጥሮች አሉ። ነገር ግን ቁጥሮቹ ተጠጋግተው የተጻፉ በመሆናቸውና በአጋዝ መልክ አንብቦ ለማስቀመጥ ስለሚያስቸግሩ የመጀመሪያዎቹን ሁለቱን ለናሙና በመውሰድ ተከትተዋል። ከብሪናው ጽሑፍ፣ ገጽ ፳ ላይ ይመልከቱ።

¹⁰² ተጨማሪ ቀጥሮች በጽሑፉ ውስጥ ይገኛሉ። ይሁንና ተከታትለው የተጻፉ በመሆናቸው በአገዛዊ ሥርዓት ለማንበብ ስለሚያስቸግሩ መነበብ የቻሉትን ብቻ ማስቀመጥ ችንደ አመራጭ ተወስዷል።

¹⁰³ ሙሴ ኢትዮጵያዊቱን የዮቶርን ልጅ እንዳገባ የሚገልጸው ዘኁል ቀጥ 21:4-24 ፣ 12:- 1 ላይ የሰፈው ሙሴ ኢትዮጵያዊቱን ሲጸራን በሚስትነት በማግባቱ እኅቱ ማርያም ተቃውማው እንደነበር የሚገልጽ ነው። ከዚህ አንፃርም ካህኑ ራጉኤል(ዮቶር) ኢትዮጵያዊ እንደነበርና ይገለጻልበት የነበረውን ጥበብም ለልጁ ባል ለሙሴ እንዳወረሰው፣ ሙሴም ኢትዮጵያ ውስጥ 77 ዓመታት እንደቆየ የሚገልጽ ጽሑፉ ውስጥ ይገኛል።

¹⁰⁴ "77" የሚለው ቁጥር በጽሑፉ ውስጥ ሦስት ጊዜ ተደጋግሞ ተጽፏል ። ወደ ኢትዮጵያ ገባ ለሚለው ደግሞ ኢትዮጵያዊት ሚስት ማግባቱ ይታወቃል። ዘፀአት 2:-21። ፍቅሬ ቶሎሳ ዲድሳ ደግሞ 40 ዓመት በኢትዮጵያ እንደኖረ "ሰውና ያልተነገረው ተክሎት ያውያንና የኢትዮጵያውያን ታሪክ" በሚለው መጽሐፍ ገልጾታል(2010፣ 51)።

¹⁰⁵ 'ወከማሁ ረስዮኒ' እያለ የሚጻፈው አካል የጸሎት መጽሐፉን በባለቤትነት የሚጠቀምበት ሰው መሆኑን መረዳት ያስፈልጋል።

ፈርድን ድል የተደረገበት ጸሎት መግረፊ-ፀር እና ምሥጢራዊ መስተጋብዩ በኢትዮጵያ - ታደሰ አሱባለው

በእንተ ጸሎቶች ¹⁰⁶ ለ፲ወጁ ነቢያት	ስለ 15ቱ ነቢያት ጸሎት ¹⁰⁷
፩. በስመ አብ ወወልድ ወመንጌስ ቅዱስ— ወለዓለመ ዓለም፤ አሜን።	1 “በአብ፣ በወልድና በመንጌስ ቅዱስም ስም፣ ለሁልጊዜም፤ አሜን።
፪. ጸሎቶች ለ፲ወጁ ነቢያት መግረፊ ፀር ዘወሀቦ እግዚአብሔር ለሙሴ መግረፊ ፀር።	2 ጠላትን ድል ማድረጊያ(መግዢያ) እንዲሆነው እግዚአብሔር ለሙሴ የሰጠው ለ15ቱ ነቢያት ጠላትን ድል የሚያደርጉበት ጸሎታቸው ነው።
፫. ቀዳሙስ ወረደ ገብርኤል መልአክ። ፬. ወይቤሎ ወተናገሮ በዓምደ ደመና በከመ አጎለቆ ለፈርድን ወለሠራዊቱ ወምስለ ኩሎሙ ትዕይንቱ ወምስለ ኩሎሙ ፎወጁ ትዕይንቱ ምስለ አፍራሲሆሙ ወሠራዊቶሙ። ፭. ወአልቦ ዘተርፈ. እምወሰቴቶሙ ወኢ፩ሂ አልቦ ዘወጸአ።	3 አስቀድሞ ግን መልአኩ ገብርኤል ወረደ። 4 ከኹሎም 77 ¹⁰⁸ ከተማዎቹ ጋር፣ ነገሥታቱን ከፈረሰቻቸውና ሠራዊቶቻቸው ጋር ፈርድንና ሠራዊቱን እንደ ፈጀው በደመና ዓምድ ኾኖ ተናገረው፤ አለውም፤ (ለሙሴ)። 5 ከውስጣቸውም አንድም የተረፈና የወጣ ያለመኖሩን ነገረው ¹⁰⁹ ።
፮. ጠፍኦ ወተሠረወ. ኩሎሙ ፀሩ ወጸላእቱ ለሙሴ። ፯. ወከማሁ ይናልቁ ወይጥፍዑ ፀርየ ወጸላእትየ፣ ለ—።	6 የሙሴ ጠላቶቹና የሚጠሉት ኹሎም ተበተኑ፤ ጠፉም። 7 የሚጠሉኝና ጠላቶቼ ልክ እንደሱ ይለቁ፤ ለ..... ¹¹⁰ ።

¹⁰⁶ “ጸሎቶች” የሚለው ቃል ነቢያት ለማስተማርና ሕዝብ እስራኤልን ለማስተማር በሚዘዋወሩበት ጊዜ ራሳቸውን ከአዳጋ የሚከላከሉበት የመግረፊ ፀር ጸሎት” ለማለት ነው።

¹⁰⁷ ሁሉም ነቢያት እየተዘዘሩ በሚያስተምሩበትና ትንቢት በሚናገሩበት ጊዜ ጠላት እንዳያጠቃቸው የመከላከያ ጸሎት እንደነበራቸው ይነገራል። ለዚህ ማሳያ የሚሆነው ደግሞ በሀገራችን በታላላቅ አድባራትና ገዳማት(ምሳሌ፡ ደብረ መዊዕ- ምዕራብ ጎጃም፤ ጣራ ገዳም- ደቡብ ጎንደር)የሚገኘው “ሐፀረ መስቀል” ተብሎ በግዕዝ የተጻፈው መጽሐፍ የነቢዩ ኤርምያስ የጸሎት መጽሐፍ እንደነበር ጽሑፉ ራሱ ይገልጻል። የዚህ መጽሐፍ ቅጅ በብሔራዊ ቤተ መዛግብት በወረቀት ተጽፎ ይገኛል። ደብረ መዊዕ ከሚገኘው የብራና ጽሑፍ እንደተገለበጠም ይገልጻል።

¹⁰⁸ “በስመ ሐዳሪ ይጻዋዕ ማሕደር/ቦታ በኗሪው፣ ኗሪው ደግሞ በቦታ እንደሚጠራ ኹሎ” ትዕይንት ብሎ ከተማውን በመጥቀስ ናሪዎችን ለመግለጽ የታሰበ ነው።

¹⁰⁹ መዝሙር 105 :-11

¹¹⁰ “ለ....” የሚለው ክፍት ቦታ ጸሎቱን ዕለት ዕለት የሚጠቀመው ግለሰብ የጥምቀት ክርስትና ስም የሚገባበት ነው።

መረጃ ጽሑፎች

መጽሐፈ ባሕርይ (ያልታተመ)። 150 የብራና ቅጠል። አክሱም ጽዮን መዝገብ።

መጽሐፈ ባርቶስ (ያልታተመ)። IES ms.278. 76 folios። አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ።

መጽሐፈ ቱላዳን (ያልታተመ)። IES ms. 1821. 29 folios። አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ።

ሥርግው ሐብላ ሥላሴ። ፲፱፻፷፱። የአማርኛ የቤተ ክርስቲያን መዝገበ ቃላት። ከ ሀ-ሐ። አዲስ አበባ።
ያልታተመ

ስንክሳር ። መስከረም 24 (የብራና ጽሑፍ፣ ያልታተመ)።

ኪዳነ ወልድ ክፍሌ። 1948። መጽሐፈ ሰዋሰው ወግስ ወመዝገበ ቃላት ሐዲሴ። አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት። አዲስ አበባ።

ካሕሳይ ገብረ እግዚአብሔር። ባህልና ክርስቲያናዊ ትውፊት በኢትዮጵያ (2ተኛ ዕትም)። KIRR። ፳፻፲ ዓ.ም

የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር። ፳፻፣ መጽሐፍ ቅዱስ፣ የብሉይና የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት(፲፮)። አዲስ አበባ።

የኢትዮጵያ ጥናትና ምርምር ተቋም። መርበብተ ሰሎሞን (ያልታተመ)። IES ms.5082፣ 106 folios።

ያሬድ ሸፈራው። ፲፱፻፺፯። መጽሐፈ ግስ ወሰዋሰው መርኖ መጻሕፍት። ቅዱስ ጊዮርጊስ ማተሚያ ቤት። ባሕርዳር።

ደስታ ተክለ ወልድ። ፲፱፻፷፱። ዐዲስ ያማርኛ መዝገበ ቃላት። አርቲስቲክ ማተ.ቤ። አዲስ አበባ።

ገድለ ማርቆስ። (የብራና ጽሑፍ፣ ያልታተመ)።

ፍቅሬ ቶሎሳ ጅግሳ። 2008። የኦሮሞ እና የአማራ እውነተኛው የዘር ምንጭ። Designed and Published by NEBADAN m.c .plc. Addis Ababa።

። 2010። ሰውና ያልተነገረው የአይሁዳውያንና የኢትዮጵያ ታሪክ። Nebadan PLC. Addis Ababa።

Budge Wallis. 1929: *The Bandler of Righteousness. An Ethiopian Book of Life.* Luzac&Co. Londen.

Joseph Peterson. 2008. The sixth and seventh books of Moses. Digital edition in New York: www.esotericarchives.com/moses.htm.

Littmann Enno.1904: “Arde’et: The Magic Book of the Disciples”. *Journal of the American Oriental society*. V.xxv. Princeton University. Princeton

Pontifice Maximus.1520: “The Sixth Book of Moses: MOSES’ MAGICAL SPIRIT-ART”. Translated from the Ancient Hebrew. Translated in 330 AD

Smith Sidney.1924: *Babylonian historical texts.* London.